

Şuşa və Füzulidə müəllim olmaq istəyənlərin nəzərinə!

Hürriyyət

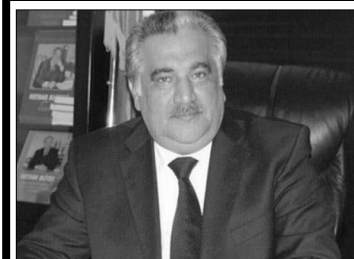
SİZİN ÜÇÜN QƏZET

№30 (3273) 22 Avqust / 2023-cü il

Həftədə 1 dəfə çıxır

Qiyməti: 60 qəpik

ANA XƏBƏR

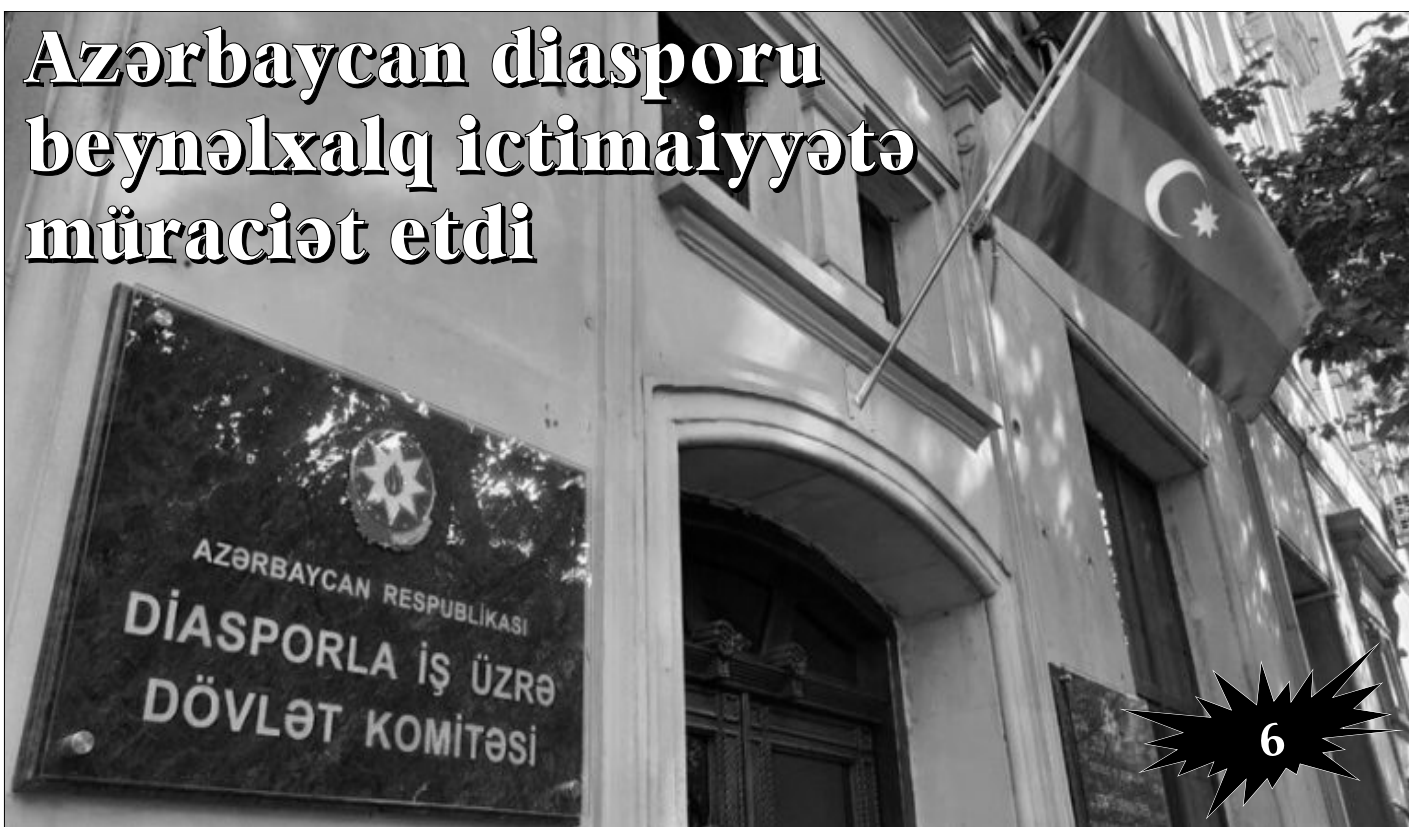

**Əhəd Əbiyevlə
bağlı iddia:
Yenidən icra
başçısı
təyin olunur?**

Hökumət qazilərin, şəhidlərin haqqını niyə vermir?

Qarabağ qazilərinə 80 manat,
"böyük vətən" müharibəsi
iştirakçılarna 330 manat,
dörd dəfədən də çox!

**Azərbaycan diasporu
beynəlxalq ictimaiyyətə
müraciət etdi**

GÜNÜN NƏBZİ

Siyasət

**"Göyçə
mahalının,
Basarkeçərin,
Çəmbərin
Azərbaycana
qaytarılması
zəruridir"**

Zaur Məmmədov: "Ermənistanın bu
istiqamətdəki təxribatlarına və işğalçılıq
siyasətinə son qoymaq üçün Göyçə gölünün
ortasından yeni xətt çəkməlidir"

4

Siyasət

**Araik Arutyunyanla Ruben Vardanyan
arasındakı qarşıdurma pik həddə çatıb**

Vardanyan yeni şans vəd edən situasiyanın
yarandığını düşünür və Arutyunyanı kənarlaşdıraraq
xuntaya rəhbərlik etmək istəyir

9

Siyasət

**"Ukrayna qəfil hücumla
Rusiya faşist Almaniyası,
Putin isə Hitlerlə eyniləşdirilir"**

Xaqani Cəfəri: "Rusiya Sovet İttifaqından fərqli
olaraq bu dəfə ABŞ və Böyük Britaniya ilə eyni
cəbhədə deyil, qarşı cəbhədə yer alır"

4

Cəmiyyət

**Narkomaniyaya qarşı
mübarizədə harada səhv edirik?**

Və yaxud bu "bəla"ya qarşı QHT-lər,
yoxsa dövlət mübarizə aparmalıdır?

10

Aktual

**Vətənin şəhid oğlu Kənan
Natiq oğlu Şahbazov**

O, vuruşduğu yerlərdə ölümə meydan
oxumaqla mənfur erməni digərlərinin
kabusuna çevrilir

13

Layihə

**Erməni separatçılarının
Qarabağdan köçü başlayıb**

Elxan Şahinoğlu: "Azərbaycan qanunları
ilə yaşamaq istəməyənlərin ərazimizi
tərk etmələrini sürətləndirməliyik"

8

Gündəm

**"Paşinyan kapitulyasiya aktını
dövlət adından məsuliyyət
daşıyaraq imzalayıb"**

Nurlan Qələndərli: "Yəni bu, hakimiyyətdə
hansı qüvvənin, istər hazırkı iqtidarın, istərsə
də revanşistlərin, keçmiş cinayətkar hərbi
qruplaşmanın, yer almasından asılı
olmayaraq, dövlət qarşısında öhdəlikdir"

3

**"Azərbaycan yatırım və yatırımcı
üçün cəlbəedici deyil"**

Natiq Cəfəri: "Ölkəmiz xarici investorsuz, cəlbəedici yatırım
siyasəti olmadan indiki durumdan çıxma bilməyəcək"

Kapital, pul, yatırım ürkək ceyran kimidir, təhlükəni
sevmir, potensial silah səmindən qorxur, özünə güvənli
"limanlar" axtarır. Azərbaycan yatırım və yatırımcı üçün
zəif cəlbəedici deyil. Hüququn aliliyi, məhkəmə siste-
mi ilə bağlı institusional problemlər var, bir də məmur
biznesi, korrupsiya və inhisarçılıq, doğru olmayan vergi-
gömrük siyasəti də qeyd etsək, potensial investor öl-
kəmizi öz yatırım xəritəsindən "silir". "Hürriyyət" xəbər
verir ki, bunu Respublikaçı Alternativ Partiyasının
(REAL) icra katibi, politoloq Natiq Cəfəri deyib...

4

Fakt

**Ombudsman məmurların
korrupsiya hüquqlarını qoruyur?**

Qarabağ əlilinə məhkəmənin 6 il qabaq
ayırdığı 110 manatı kəsən borclu DSMF
tələbkardan 3188 manat tələb edir

Bakı İnzibati Məhkəməsinin hüquqi varisi olduğu 1 saylı
Bakı İnzibati-iqtisadi Məhkəməsinin 05.07.2017-ci il tarixli 2-
1(81)-1889/17 sayılı Azərbaycan Respublikası dövlətinin adın-
dan çıxardığı qərarı 6 il sonra borclu DSMF-in Hərbi Qulluq-
çular və Xüsusi Rütbəli Şəxslərlə İş İdarəsinin hüquqi varisi Xüsusi
Şərtlərlə Təyinat üzrə Mərkəzi Filialı özbaşına ləğv edib.
Sözügədən məhkəmə qərarı ilə pensiyasına "Əmək pensiyala-
rı haqqında" qanunun 19.2.5 maddəsi əsasında aylıq 110 ma-
nat əlavə qazanan 1-ci dərəcəli Qarabağ əli bu ilin apre-
lindənhalal qanpulundan haramlıqla məhrum olunub...

7

Siyasət

Qəzet 1991-ci ildən çıxır.

Ağcabədidə kişi bıçaqlandı: qonşusu şübhəli bilinir

Ağcabədidə kişi bıçaqlanıb, qonşusu şübhəli bilinir.

"Hürriyyət" Report-a istinadən xəbər verir ki, hadisə avqustun 20-də Ağcabədi şəhəri, H.Aslanov küçəsində qeydə alınıb. Belə ki, rayon sakini Namiq

Kazimovla qonşusu Ramil Hüseynov arasında şəxsi münasibətlər zəminində mübahisə yaranıb. Nəticədə N.Kazimov qonşusunun qarın nahiyyəsinə bıçaqla bir zərbə endirib. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Gəncədə maşın aşdı: ölən var

Gəncə şəhərində ölümle nəticələnən yol-nəqliyyat hadisəsi olub. "Hürriyyət" xəbər verir ki, Göygöl rayon sakini, 1998-ci il təvəllüdlü R.Cəfərov idarə etdiyi VAZ-2107 markalı avtomobillə Gəncə şəhərində hərəkətdə olan zaman idarəetməni itirərək avtomobili aşırıb. Nəticədə avtomobildə olan sərnəşin, 2002-ci il təvəllüdlü Gəncə şəhər sakini Teymur Bayramov aldığı xəsarətlərdən ölüb. Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Əhəd Abıyevlə bağlı iddia: Yenidən icra başçısı təyin olunur?

Sabirabad İcra Hakimiyyəti başçısı Siraqəddin Cabbarovun yaxın günlərdə vəzifəsi ilə vidalaşacağı bildirilir. "Hürriyyət" pravda.az-a istinadən xəbər verir ki, Siraqəddin Cabbarovu Daşkəsənin sabiq icra başçısı Əhəd Abıyevin əvəzləyəcəyi iddia edilir. Qeyd olunur ki, S.Cabbarov gedəcəyini bilir, artıq hazırlıqlara başlayıb. Xatırladaq ki, bir müddət əvvəl işdən çıxarılmasından danışan 65 yaşlı Ə.Abyev bildirmişdi ki, Aran rayonlarında işləyə bilər, hələ gümrəhdir.

Mirziyayevin Azərbaycana səfərinin tarixi bəlli oldu

Özbəkistan Prezidenti Şövkət Mirziyayev Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin dəvəti ilə avqustun 22-23-də ölkəyə dövlət səfəri edəcək. "Hürriyyət" xəbər verir ki, bu barədə Özbəkistan Prezidentinin saytında məlumat verilib.

Moskvaya PUA hücumu: iki nəfər yaralandı

Ötən gün Moskvaya endirilən PUA zərbəsi zamanı xəsarət alanlar olub. "Hürriyyət" axar.az-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə Moskva vilayətinin qubernatoru Andrey Vorobyov deyib. Onun sözlərinə görə, İstrinsk dairəsində bağ evinə PUA-nın düşməsindən sonra iki nəfər yaralanıb. "Yaralılarıdan biri xəstəxanaya yerləşdirilib. Eləcə də 3 evin pəncərələri qırılıb", - məlumatda qeyd olunub. Qeyd edək ki, bu gün Moskva PUA hücumuna görə paytaxt hava limanlarının hamısı bağlanmışdı.

Naxçıvan şəhərinə yeni prokuror təyin edildi

Baş Prokurorluqda yeni təyinat olub. "Hürriyyət" xəbər verir ki, bununla bağlı Baş prokuror Kamran Əliyev müvafiq əmr imzalayıb.

Əmrə əsasən, Qalib İsmayilov Naxçıvan Muxtar Respublikası Naxçıvan şəhər prokuroru vəzifəsinə təyin edilib.

İranlı millət vəkili türkləri təhqir etdi

İranın Sumee-Səra şəhərinin parlamentdəki nümayəndəsi Seyid Kazım Delxoş Əbətəri azərbaycanlıları təhqir edib. "Hürriyyət" axar.az-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə "Azad İran" Telegram kanalı məlumat yayıb.

Belə ki, o, insanlarla görüşü zamanı fars dilində telefonla danışarkən "Bunlar türklərdir, heç nə anlamırlar", - deyərək, həyasızcasına Azərbaycan türklərini aşağılayıb.

İlham Əliyev Paraqvay prezidentini təbrik etdi

Prezident İlham Əliyev Paraqvay Respublikasının Prezidenti Santyaqo Penyaya məktub ünvanlayıb.

"Hürriyyət" məktubun mətnini təqdim edir:

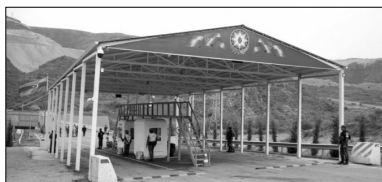
"Hörmətli cənab Prezident, Paraqvay Respublikasının Prezidenti kimi fəaliyyətə başlamağınız münasibətilə Sizi səmimi-qəlbən təbrik edirəm.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Paraqvay arasındakı dostluq münasibətlərinin həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli qaydada uğurla davam etdirilməsi üçün birgə səylər göstərəcəyik.

Sizə ən xoş arzularımı yetirir, dost xalqınızın rifahı naminə qarşıdakı məsul fəaliyyətinizdə müvəffəqiyyətlər diləyirəm".

Erməni separatçıları Azərbaycana tərk edir

Xankəndi-Gorus istiqamətində "Laçın" sərhəd-buraxılış məntəqəsində erməni əsilli şəxslərin sərbəst keçidi növbəti dəfə təmin edilib.

"Hürriyyət" Report-a istinadən xəbər verir ki, bu gün məntəqədən 60-a yaxın şəxs sərbəst şəkildə keçid edib.

Onlar əsasən Azərbaycan ərazisində separatizmi alovlandırmağa çalışan, ona dəstək verən şəxslərdir.

Artıq həm onlar, həm də arxalarında duranlar anlayıblar ki, Azərbaycanla bu çirkin oyunu davam etdirə bilməyəcəklər.

Azərbaycan müxtəlif səviyyələrdə daim bəyan edib ki, burada Azərbaycan qanunlarına hörmətlə yanaşan, bu qanunlarla yaşamağı qəbul edən şəxslər qala bilərlər. Bu şərti qəbul etməyənlər, öz qaydaları ilə yaşamağa çalışanlar üçün qapılar açıqdır, gedib ayrı harada istəsələr, yaşasınlar.

Həmin şəxslərin əksəriyyəti Rusiya vətəndaşlığını qəbul etmiş, Rusiya pasportu daşıyan insanlardır.

FTX Şoyqu və Gerasimovun istefasını istəyir

Rusiya xüsusi xidmət orqanlarının bir sıra nümayəndələri Baş Qərargah rəisi Valeri Gerasimov və müdafiə naziri Sergey Şoyqunun istefaya göndərilməsinin tərəfdarıdır. "Hürriyyət" axar.az-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə "Blumberq" mənbələrinə istinadla məlumat yayıb.

Mənbənin sözlərinə görə, FTX-dəki bezi sərt xətt tərəfdarları ölkənin hərbi rəhbərliyində dəyişiklikdə ısrar edən "Vaqner" rəhbəri Yevgeni Priqojinin tələblərini dəstəkləyib. Hətta onların Ukraynada daha aqresiv müharibə aparmağı, ölkədə hərbi vəziyyət və iri miqyaslı səfərbərlik elan edilməsini istədikləri vurğulanıb.

"Lakin hazırda Kremlin Şoyqu və Gerasimovu vəzifələrindən uzaqlaşdırmağa hazırlaşdığına dair heç bir əlamət yoxdur. Əksinə, hakimiyyət ölkənin hərbi rəhbərliyini tənqid edənləri cəzalandırır. "Vaqner" qiyamından sonra Priqojinə yaxın olan general-polkovnik Sergey Surovikin dindirildi və yoxa çıxdı", - nəşr bildirib.

Evdən qızıl və pul oğurlayan şəxs tutuldu

Şirvanda evdən oğurluq edən şəxs saxlanılıb. Bu barədə "Hürriyyət"ə Daxili İşlər Nazirliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, Şirvan Şəhər Polis Şöbəsinə (ŞPŞ) şəhər ərazisində yerləşən fərdi yaşayış evlərinin birindən gecə saatlarında 200 manat pul və 3400 manat dəyərində qızıl-zinət əşyalarının oğurlanması barədə məlumat daxil olub. Şöbə əməkdaşları tərəfindən keçirilən təxirəsalınmaz əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində qeyd edilən əməli törətməkdə şübhəli bilinən şəhər sakini, bir müddət əvvəl də törətdiyi oğurluğa görə azadlığın məhdudlaşdırılması cəzasına məhkum edilmiş Ehtibar Həsənov saxlanılıb. İlkin dindirilmə zamanı E.Həsənov törətdiyi cinayəti etiraf edib. Qanunsuz yolla əldə etdiyi pul və qızıl-zinət əşyaları maddi sübut kimi ondan götürülüb. Faktla bağlı Şirvan ŞPŞ-nin İstintaq Bölməsində araşdırmalar davam etdirilir.

Şuşa və Füzulidə müəllim olmaq istəyənlərin nəzərinə!

Bu gündən müddətli müqavilə ilə müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin vakansiya seçimi mərhələsi başlayıb.

"Hürriyyət" xəbər verir ki, namizədlər şəxsi səhifələrinə daxil olaraq vakant yer seçməli və elektron ərizələrini təsdiq etməlidirlər. Qeyd edək ki, müddətli müqavilə ilə vakansiya seçimi 23 avqust saat 11:00-da başa çatacaq. İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı çərçivəsində təhsil müəssisələrinin bərpası nəticəsində Şuşa şəhər 1 nömrəli və Füzuli şəhər 1 nömrəli tam orta məktəblərdə mövcud olan vakant yerlər müəllimlərin işə qəbulu üzrə müsabiqənin müddətli müqavilə ilə vakansiya seçimi mərhələsinə təqdim edilib.

Anasını vəhşicəsinə öldürdü, 11 yaşlı qardaşını yaraladı

Sumqayıt şəhəri Corat qəsəbəsində yeniyyətə anasını öldürüb qardaşına xəsarət yetirib. Daxili İşlər Nazirliyinin (DİN) Mətbuat xidmətindən "Hürriyyət"ə verilən məlumata görə, 37 yaşlı Zülfüqarova Gülnay Əhməd qızının kəsilməmiş-deşilməmiş xəsarətlərdən ölməsi və 11 yaşlı oğlunun xəsarət alması barədə polisə məlumat daxil olub. Polis əməkdaşları tərəfindən anasını kəsici alətlə qətlə, qardaşına xəsarət yetirməkdə şübhəli bilinən 16 yaşlı Ə.Z saxlanılaraq istintaqa təhvil verilib.

Evinin zirzəmisində çətənə yetişdirən şəxs ələ keçdi

Maştağa qəsəbəsində evinin zirzəmisində çətənə kolları yetişdirən şəxs tutulub. "Hürriyyət" xəbər verir ki, bu barədə Daxili İşlər Nazirliyi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, Sabunçu Rayon Polis İdarəsinin 14-cü Polis Şöbəsinin əməkdaşları tərəfindən həyata keçirilən əməliyyat tədbiri nəticəsində Maştağada yaşadığı evin zirzəmisində narkotik tərkibli çətənə bitkilərinin kultivasiyası ilə məşğul olan qəsəbə sakini Zaur Quliyev saxlanılıb. Evə baxış zamanı Zaur Quliyevin kultivasiya etdiyi çəkisi 11 kiloqram olan 96 ədəd çətənə kolu aşkar olunub. Araşdırma zamanı saxlanılan şəxsin çətənə bitkilərini yetişdirmək üçün zirzəmidə xüsusi havalandırma, işıqlandırma sistemi yaratdığı və oranı ultrabənövşəyi şüalarla təmin etdiyi məlum olub. Ətrafda şübhə oyatmamaq üçün o, həmin zirzəmiyə girişi evin çöl hissəsindən yox, mənzildəki otaqların birindən açıb. Faktla bağlı 14-cü Polis Şöbəsinə toplanan materiallar Sabunçu Rayon Polis İdarəsinə göndərilib.

Nazirlik "Gizir hazırlığı kursu"na qəbul elan edib

Kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran vətəndaşlarla bağlaşma bağlanır və onlar ixtisaslarına uyğun müvafiq vəzifələrə təyin olunurlar

Müdafiə Nazirliyi "Gizir hazırlığı kursu"na qəbul elan edib. Bu barədə "Hürriyyət"ə qurumdan məlumat verilib. Qeyd edilib ki, Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissələrinə gizirlərin həqiqi hərbi xidmətinə könüllü daxil olmaq arzusunda olan müddətli həqiqi hərbi xidmətini başa vurmuş, tam orta təhsilli, 28 yaşınadək vətəndaşlar avqust ayının 21-dən sentyabr ayının 23-dək müvafiq sənədlərlə birlikdə Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzində (AO TTM) fəaliyyət göstərən qəbul komissiyasına müraciət edə bilərlər.

"Müraciət etmiş vətəndaşlar hərbi xidmətə yararlılıq dərəcələrinin müəyyən edilməsi məqsədilə Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Həkim Komissiyasına göndərilir və hərbi xidmətə yararlı hesab edilmiş şəxslər qəbul imtahanlarına buraxılır.

Fiziki hazırlığı, ümumi bilik səviyyəsi, düşünmə qabiliyyəti, peşə məraqları, ünsiyyət qurmaq və qərar qəbul etmə bacarıqları, həmçinin fərdi psixoloji və digər keyfiyyətlərinin öyrənilməsi məqsədilə keçirilən imtahanları müvəffəqiyyətlə vermiş namizədlər

"Gizir hazırlığı kursu"na qəbul edirlər. Kursu müvəffəqiyyətlə başa vuran vətəndaşlarla bağlaşma bağlanır və onlar ixtisaslarına uyğun müvafiq vəzifələrə təyin olunurlar.

Namizədlər AO TTM-də fəaliyyət göstərən qəbul komissiyasına müraciət edərkən aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- kursa qəbul olunmaq barədə ərizə (qəbul komissiyasının sədrinə);
- şəxsən yazılmış tərcümeyi-hal, əlyazma ilə 1 nüsxədə və çap edilmiş 2 nüsxədə;
- xidmət (iş və ya təhsil) yerindən xasiyyətnamə;
- tam orta təhsil haqqında sənədin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti - 2 nüsxədə;
- doğum haqqında şəhadətnamənin və şəxsiyyət vəsiqəsinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surətləri - 2 nüsxədə;

nüsxədə;

- nikah haqqında şəhadətnamənin notarial qaydada təsdiq edilmiş surəti (evli olduqda) - 2 nüsxədə;

- uşaqların doğum haqqında şəhadətnamələrinin notarial qaydada təsdiq edilmiş surətləri (uşaq olduqda) - 2 nüsxədə;

- evlər idarəsindən və ya yerli icra hakimiyyəti orqanlarından ailə tərkibi və yaşayış yeri haqqında arayış - 2 nüsxədə;

- 8 ədəd rəngli fotosəkil (baş geyimsiz, anfas, 6 ədəd 3x4 sm və 2 ədəd 4,5x6 sm ölçüdə);

- psixoloji, nevroloji, narkoloji, və rəm və dəri-zöhrəvi dispanserlərdən (kabinetlərdən) qeydiyyatda olub-olmaması barədə arayışlar;

- qeydiyyatda olduğu poliklinikadan sağlamlıq haqqında arayış;

- qeydiyyatda olduğu poliklinikadan son 5 (beş) ildə infeksiyon xəstəlikləri ilə bağlı müraciət edib-etməməsi barədə arayış;

- hərbi biletin surəti (notarial qaydada təsdiq olunmuş) - 2 nüsxədə.

Ünvan: Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Şəfəyət Mehdiyev küçəsi 76, "Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi (Azərbaycan Ordusunun Təlim və Tədris Mərkəzi).

Müraciət etmə vaxtı: 2023-cü il avqust ayının 21-dən sentyabr ayının 23-dək hər gün (bazar günləri istisna olmaqla) saat 09.00-dan 17.00-dək.

Qeyd edək ki, məhkumluğu olan hərbi vəzifəliyə "Gizir hazırlığı kursu"na qəbul üçün müraciət etməmələri xahiş olunur".

Nemət Pənahlının maşını cərimə meydançasına aparıldı

"Avtomobilin üzərində 1100 manat məbləğində ödənilməmiş cərimə olub"

Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsi (DYP) partiya sədri Nemət Pənahlının idarə etdiyi avtomobilin cərimə meydançasına aparılmasının səbəbini açıqlayıb. "Hürriyyət" in məlumatına görə,

idarənin baş inspektoru polis mayoru Araz Əsgərlı axar.az-a bildirib ki, Nemət Pənahlının oğlu - 2000-ci il təvəllüdlü Əhəd Pənahlıya məxsus "Toyota Lənd Kruzer" markalı, 90 KM 590 dövlət qeydiyyat nişanlı avtomobilin üzərində 1100 manat məbləğində ödənilməmiş cərimə olub: "İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 529.3-cü maddəsinə uyğun olaraq, Nəsimi Rayon Məhkəməsində həmin nəqliyyat vasitəsinin hərəkətdən uzaqlaşdırılması barədə qərar qəbul olunub. Dövlət Yol Polisi əməkdaşları sükən arxasında olan Nemət Pənahlıya qeyd edilən vəziyyəti izah edib, hüquqi izahdan sonra şəxsin barəsində qanuni tədbirlər görüldü". "Bildirmək istəyirik ki, avtomobillər üzərində ödənilməmiş cərimələrə görə nəqliyyat vasitəsinin müvəqqəti duracağa təmin olunması İnzibati Xətlər Məcəlləsinin 96-cı maddəsinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Hər bir avtomobil sahibindən nəzərdə tutmuş qaydalara ciddi şəkildə riayət etməsini xahiş edirik", - DYP rəsmisi vurğulayıb.

ASALA dünyanın 22 ölkəsində 235-dən çox terror törədib

"Azərbaycanın mülki əhalisinə qarşı ictimai avtobusların və metro qatarlarının partladılması daxil olmaqla 30-a yaxın irimiqyaslı terror aktı törədilib"

Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi (XİN) Beynəlxalq Terror Qurbanlarının Xatirəsinə Anma Günü ilə bağlı "X" hesabında paylaşım edib. "Hürriyyət" in məlumatına görə, paylaşımında deyilir ki, erməni terrorunun qurbanı təkcə Azərbaycan deyil. "Məlumdur ki, terroru dövlət səviyyəsində dəstəkləyən ölkə olan Er-

mənistanın terror təşkilatları, o cümlədən ASALA dünyanın 22 ölkəsində 235-dən çox terror aktı törədib. Erməni terror təşkilatları Azərbaycana qarşı ərazi iddialarının ardınca 1980-ci illərdən başlayaraq Azərbaycanın mülki əhalisinə hədəfə alıblar. Azərbaycanın mülki əhalisinə qarşı ictimai avtobusların və metro qatarlarının partladılması daxil olmaqla 30-a yaxın irimiqyaslı terror aktı törədilib. Bu gün biz erməni terrorunun günahsız qurbanlarının xatirələrini ehtiramla yad edirik", - XİN-dən bildirilib.

"Paşinyan kapitulyasiya aktını dövlət adından məsuliyyət daşıyaraq imzalayıb"

Nurlan Qələndərli: "Yəni bu, hakimiyyətdə hansı qüvvənin, istər hazırkı iqtidarın, istərsə də revanşistlərin, keçmiş cinayətkar hərbi qruplaşmanın, yer almasından asılı olmayaraq, dövlət qarşısında öhdəlikdir"

"Son günlər Ermənistanın daxili siyasi kuluvarlarında və bir sıra ermənipərəst informasiya resurslarında "ölkədə hakimiyyət dəyişikliyi olsa, yeni iqtidar üçtərəfli bəyanatın icrasından imtina edəcək" kimi əsassız fikir səsləndirilir. Hətta təəssüflər olsun ki, sosial şəbəkənin Azərbaycan seqmentindəki bəzi istifadəçilər də bu absurd iddianı təkrarlamaqla və təbliğ etməklə məşğuldurlar". "Hürriyyət" xəbər verir ki, bunu politoloq Nurlan Qələndərli bildirib. Politoloq hesab edir ki, bu, bütün cəbhələrdə məğlubiyyətə uğramış Ermənistanın növbəti informasiya təxribatıdır: "İkincisi isə 9 bənddən ibarət bu bəyanatın icrası Ermənistan hakimiyyətinin deyil, dövlətinin siyasi öhdəliyidir. Yəni bu, hakimiyyətdə hansı qüvvənin, istər hazırkı iqtidarın, istərsə də revanşistlərin, keçmiş cinayətkar hərbi qruplaşmanın, yer almasından asılı olmayaraq, dövlət qarşısında öhdəlikdir. Başqa sözlə, məğlub ölkənin baş naziri Nikol Paşinyan onlar üçün kapitulyasiya aktı olan bu sənədi hakimiyyət deyil, dövlət adından məsuliyyət daşıyaraq imzalayıb". Nurlan Qələndərlinin sözlərinə görə, sənəd yerinə yetirilmədiyi təqdirdə, məcburetmə tədbirləri həyata keçiriləcək: "Azərbaycanın təmsilində hüquq gücdür, güc isə hüququ təmin etmək vasitəsidir".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Məktəb ləvazimatları bahalaşıb

Qiymətlərdə artım müşahidə olunan ləvazimatlar dəftərlər və kitablardır

Azərbaycanda təhsil ocaqlarının açılmasına bir aydan da az müddət qalıb. Hazırda valideynlər öz övladları üçün münasib qiymətə məktəb ləvazimatları almağa çalışırlar. "Hürriyyət" baku.ws-ə istinadən xəbər verir ki, mağazalarda ləvazimatlar bol olsa da qiymətlərdə nisbətən bahalaşma müşahidə olunur.

Qiymətlərdə artım müşahidə olunan ləvazimatlar dəftərlər və kitablardır. Buna səbəb həmin məhsulların Rusiya və Ukraynadan gəlməsidir. Qiymət artımı əsasən 15-20 faizdir.

Hazırda mağazalarda qələmlər 20 qəpik - 1.50 manat arasında dəyişir. Dəftərlər isə vərəq sayına görə 20 qəpik- 2.50 manata satılır. Eyni zamanda pozanlar 20 qəpik -1.50 manat, xətkəş 50 qəpik -1.60 manat, sadə karandaş 20 qəpik, rəngli karandaş 50 qəpik -5 manat, su qabları 15-30 manat, çantalar 25-60 manat arasında təklif olunur.

"Dollara tələbin artması mövsümi səbəblərlə yanaşı, psixoloji faktorlarla da bağlıdır"

Vüqar Bayramov: "Dollara tələbin artması kontekstində manatın məzənnəsinin necə dəyişməsi hələ də birbaşa Mərkəzi Bankın mövqeyindən asılıdır"

"Ötən həftə hərəraclarda dollara tələb artıb. Belə ki, 10-17 avqust tarixlərində Mərkəzi Bankın təşkil etdiyi 3 valyuta hərəraclarında 127.9 milyon dollar satılıb. Qeyd edək ki, bu əvvəlki uyğun müddətdə təşkil edilən 3 hərərac ilə müqayisədə 27.3 faiz çox satış deməkdir". "Hürriyyət" in məlumatına görə, bunu İqtisadi və Sosial İnkişaf Mərkəzinin (CESD) sədri, millət vəkili Vüqar Bayramov qeyd edib.

Millət vəkili bildirib ki, bu, son hərəraclarda dollar tələbinin hiss edilən səviyyədə yüksəlməsindən xəbər verir: "Dollara tələbin artması mövsümi iqtisadi səbəblər ilə yanaşı psixoloji faktorlarla da bağlıdır. Belə ki, yay mövsümünün sona yaxınlaşması, idxalın artması dollara yeni tələb yaradır. Bununla yanaşı, qonşu ölkələrdəki volatillik, xüsusən də Rusiyada rublun ucuzlaşması valyuta bazarına psixoloji təsir formalaşdırır. Xatırladaq ki, bu ilin birinci yarısında 8 milyard 198 milyon dollarlıq idxal qeydə alınıb. Bu ötən ilin uyğun dövrü ilə müqayisədə 22.5 faiz çoxdur. İdxalın artması isə dollara daha çox tələb yaradır".

CESD sədri əlavə edib ki, dollara tələbin artması kontekstində manatın məzənnəsinin necə dəyişməsi hələ də birbaşa Mərkəzi Bankın mövqeyindən asılıdır: "Azərbaycan üzən məzənnə rejiminə keçmədiyi üçün valyuta bazarındakı tarazlığı Mərkəzi Bankın qərarları müəyyənləşdirir".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

"Göyçə mahalının, Basarkeçərin, Çəmbərəkəkin Azərbaycana qaytarılması zəruridir"

Zaur Məmmədov: "Ermənistanın bu istiqamətdəki təxribatlarına və işğalçılıq siyasətinə son qoymaq üçün Göyçə gölünün ortasından yeni xətt çəkilməlidir"

“Ötən gecə ermənilər yenidən Gədəbəy və Laçındakı mövqelərimizi atəşə tutub. Xatırladım ki, son günlər Ermənistan ordusunun Gədəbəy istiqamətində təxribatları intensivləşib”. “Hürriyyət”in məlumatına görə, bunu Prezident yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının müşaviri, Bakı Politoloqlar Klubunun rəhbəri Zaur Məmmədov qeyd edib.

Bakı Politoloqlar Klubunun rəhbərinin qənaətinə, görünən odur ki, Ermənistan dövləti Azərbaycan ilə sülh müqaviləsi bağlamaqdansa, revanşist düşüncələrlə yaşamaqdadır. “Yeri gəlmişkən, 44 günlük müharibədən sonra Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan dəfələrlə Başkəndə bağlı bəyanatlar vermişdir. 1990-cı illərin əvvəllərində isə Başkənd və Gədəbəyin bəzi kəndləri uyğunda döyüşlər baş tutmuşdur. 5 avqust 1992-ci ildə Çəmbək və Başkənd ətrafında döyüşlər baş vermiş, Azərbaycan ordusu erməniləri darmadağın etmişdir. Görünən odur ki, Ermənistan dövləti Azərbaycan ilə sülh müqaviləsi bağlamaqdansa, revanşist düşüncələrlə yaşamaqdadır. Bu isə onlara çox baha başa gələcək. Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin və Ararat Respublikasının SSR-nin tərkibinə daxil edilməsindən sonra 10 ilə yaxın vaxt ərzində də Gədəbəydən Göyçə gölünə qədər ərazi Azərbaycanın tərkibində idi. 1920-ci illərin sonunda Göyçə mahalı Ermənistan SSR-yə verilməmişdir. Ermənistanın apardığı işğalçı siyasətin davam etdiyi bir dövrdə iki ölkə arasında delimitasiya-demarkasiya xəttlərinin 28 aprel 1920-ci il xəritələrinə uyğun keçirilməsi məsələsi qaldırıla bilər”.

Prezident yanında Dövlət İdarəçilik Akademiyasının müşaviri onu da əlavə edib ki, Gədəbəy və digər qərb rayonları istiqamətində Ermənistan ordusunun müntəzəm olaraq atəşkəsi pozması bu coğrafiyalarda gələcəkdə iki ölkə arasında müharibə riskini artırır: “Azərbaycanın qərbi və Ermənistanın şərqində bu cür gərginliyin baş verməməsi üçün Göyçə mahalının, Basarkeçərin, Çəmbərəkəkin Azərbaycana qaytarılması zəruridir. Ermənistanın bu istiqamətdəki təxribatlarına və işğalçılıq siyasətinə son qoymaq üçün Göyçə gölünün ortasından yeni xətt çəkilməlidir”.

Vazeh BƏHRAMOĞLU

"Azərbaycan yatırım və yatırımcı üçün cəlbədici deyil"

Natiq Cəfərli: "Ölkəmiz xarici investorsuz, cəlbədici yatırım siyasəti olmadan indiki durumdan çıxma bilməyəcək"

“Kapital, pul, yatırım ürək ceyran kimidir, təhlükəni sevmir, potensial silah səndən qorxur, özünə güvənli “limanlar” axtarır. Azərbaycan yatırım və yatırımcı üçün zəif cəlbədici deyil. Hüququn aliliyi, məhkəmə sistemi ilə bağlı institusional problemlər var, bir də məmur biznesi, korrupsiya və inhisarçılıq, doğru olmayan vergi-gömrük siyasətini də qeyd etsək, potensial investor ölkəmizi öz yatırım xəritəsindən “sildirir”. “Hürriyyət” xəbər verir ki, bunu Respublikaçı Alternativ Partiyasının (REAL) icra katibi, politoloq Natiq Cəfərli deyib.

REAL-ın icra katibinin sözlərinə görə, bütün bu xroniki problemlərin üzərinə bir də daim müharibə, toqquşma təhlükəsini, qanunsuz bağlı quru sərhədləri də gəlsək, mənzərə lap vahim olur: “Doğrudur, sülh tək bizdən asılı deyil, Ermənistanın tutduğu cığal, mənasız və perspektivsiz mövqe sülhə mane

olur, amma ölkə olaraq biz güclüyük, ona görə də sülh üçün daha çox biz çalışmalıyıq. Haşiyə: KKTC-ni Türkiyədən başqa heç kəs tanımır, ötən əsrin 70-80-ci illəri daim toqquşma təhlükəsi ilə keçdi, amma həm güclü olan Türkiyə, həm də KKTC rəhbərləri bu ritorikadan vaz keçməyə başladılar. Bütün hüquqi-siyasi çətinliklərə baxmayaraq, hüquqi dövlət qurub, demokratik imic yaratdılar və adanın son 40 ildə ərazisi cəmi 3.355 km2 olan tanınmamış

ölkəyə 100 milyard dollara yaxın investisiya qoyuldu. Lokomotiv kimi turizm sektoru seçildi, bütün sistem bu sektor üzərinə inşa edildi, təşviq siyasəti yürüdüldü və məsələn, keçən il 2022-nin yanvar-iyul aylarında ölkəyə 1,8 milyon turist gəlmişdi. Elə həmin dövrdə ərazisi KKTC-dən 26 dəfə böyük olan Azərbaycana gələn turist sayı 1,1 milyon nəfər olmuşdu. Bir daha qeyd edim ki, Türk-yunan münasibətləri düzənə oturub, nifrət, kin, qəzəb görünmür, adanın yunan hissəsindən türk hissə-

sine hər gün 4-5 min insan gəlir, hələ Yunanistanın özündən keçən ilin yanvar-iyul aylarında KKTC-yə 15451 turist gəlmişdi. Yəni, qarşı ölkə Türkiyə və KKTC hərbi, toqquşma ritorikasını kənara qoyub sülhə kökləndilər, bu isə pul, yatırım, turist gətirdi”.

Natiq Cəfərli hesab edir ki, Azərbaycan xarici investorsuz, cəlbədici yatırım siyasəti olmadan indiki durumdan çıxma bilməyəcək: “İşğaldan azad olunmuş bölgələrimizi canlandımaq, ora 1,5 milyon insanımızı köçürmək üçün yaxın 10 ildə 60-70 milyard dollar vəsait, kreativ ideyalar lazım olacaq (məsələn, o bölgədə “Disneyland” kimi şəhər). Yoxdur o pul, bu sistemlə olmayacaq. Neft Fonduna belə bağlamışıq, o isə 10 ildə ancaq büdcə xərcləri üçün yetərli ola bilər, inkişaf və rifah üçün bəs etməyəcək. Ölkənin təməl, sistem problemləri həll edilməlidir və paralel olaraq daimi təhlükə və müharibə ritorikası da (güclü, müasir hərbi qüvvələr olmalıdır, bu heç) mümkün qədər uzaqlaşmaq lazımdır. Başqa yol yoxdur”.

Vazeh BƏHRAMOĞLU

"Ukrayna qəfil hücumla Rusiya faşist Almaniyası, Putin isə Hitlerlə eyniləşdirilir"

“Rusiyanın tərəfdarları ümid və təbliğ edirlər ki, Ukraynaya qarşı müharibənin sonunda dünya yenidən Qərblə Rusiya arasında təsir dairəsinə bölünəcək. Belə fikirlər səslənir ki, İkinci Dünya Müharibəsindən sonra dünyanın təsir dairəsinə bölündüyü Yalta konfransına bənzər toplantı keçiriləcək. Və bu konfransda ABŞ, Böyük Britaniya və Rusiya dünyanı, ən azından postsovet məkanın yenidən təsir dairəsinə böləcəklər”. “Hürriyyət” xəbər verir ki, bunu politoloq Xaqani Cəfərli bildirib.

Politoloq isə bu qənaətdədir ki, İkinci Yalta konfransı olmayacaq: “Faşist Almaniyası Sovet İttifaqına qəfil hücum etməklə SSRİ-dəki rejimin bəraət qazanmasına səbəb oldu. Hitlerin adamyeyən obrazı Stalinin qanıqan imicini hafizələrdən silirdi. Sovet İttifaqının faşizmə qarşı mübarizədə ən böyük itki verən ölkə olması və qalıbların cərgəsində yer alması onun Yalta konfransında ABŞ və Böyük Britaniya ilə eyni statusda iştirakını təmin etdi. Bu təminatın nəticəsi olaraq isə Sovet İttifaqı ABŞ və

Xaqani Cəfərli: "Rusiya Sovet İttifaqından fərqli olaraq bu dəfə ABŞ və Böyük Britaniya ilə eyni cəbhədə deyil, qarşı cəbhədə yer alır"

Böyük Britaniya ilə birlikdə dünyanı təsir dairəsinə bölüşdürdü. Ukrayna qəfil hücumla Rusiya faşist Almaniyası, Putin isə Hitlerlə eyniləşdirilir. Rusiya Sovet İttifaqından fərqli olaraq bu dəfə ABŞ və Böyük Britaniya ilə eyni cəbhədə deyil, qarşı cəbhədə yer alır. Rusiya və onun dövlət

başçısı soyqırımında və hərbi cinayətlərdə ittiham olunur, Putinin həbs olunması ilə bağlı Beynəlxalq Cinayət Məhkəməsinin orderi var. Rusiya bir neçə beynəlxalq təşkilat, onlarla dövlət tərəfindən terrorizmi maliyyələşdirən ölkə kimi tanınır”.

Xaqani Cəfərli qeyd edib ki, belə bir zamanda hər bir dövlət tərəfini müəyyən etməlidir: “Tacikistan sovet liderlərinin və tanınmış rusların adını daşıyan bir neçə min toponimin adını dəyişib. Məsələn, XIX əsrdə yaşamış rus alimi Aleksey Fedçenkonun adını daşıyan Pamirdəki ən böyük Fedçenko buzlağının adı dəyişdirilib. Tacikistan hakimiyyəti 4 mindən çox coğrafi obyektin və 802 yaşayış məntəqəsinin adının indiki reallıqlara uyğun olmadığını qənaətinə gələrək onu dəyişib. Azərbaycanın paytaxtı Bakıda, İstiqlaliyyət küçəsində isə İstiqlaliyyətin qatillərinin adlarını əbədləşdirən xatirə lövhələri hələ də divardan asılıdır”.

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Firuz Həşimov

Sələflərdən ancaq qəbahətləri əxz edənlərə efiri etibar etmək olmaz

Bir neçə il bundan əq-dəm Romanın katakombalarının elmi bərpaya möhtac qalması barədə məsələ qalxanda birinci biz sinəmizi qabağa verdik. Katakombaların nə olduğunu, orada nələrin mütləq bərpa edilməsinin vacibliyi və s. bu kimi incə mətləbləri biz rəiyyət o qədər də ətraflı bilmirik. Bu YAP-ın basavəd xadimlərinin işidir. Əlqərəz, əmək-əmək xərc çəkildi, burada Azərbaycanda yüzrlə məskən yerlə-yeksan olan vaxtda biz Vatikana tələb olunan məbləği verdik. Bu həmin Vatikandır ki, səlib yürüşləri zamanı müsəlmanların qocalarının da, körpələrinin də qılıncdan keçirilməsini əmr etmişdi, “siz qırın, heç kimə rəhm etməyin, o dünyada Allahın özü kimin günahsız olduğunu özü müəyyən edəcək...” Katakombalarda bərpa işləri aparıldı, Vətənin yarısı viran edilmiş bir azərbaycanlıda cəsarət çatmadı ki, iqtidardan soruşsun, maqnatların, rüşvətxorların ölkəni daxilə tarac etdilər, bu sizlərə az oldu, amma indi sizə kim ixtiyar verib ki, Qarabağ dəhşətlərini vecinə almayan katolik kilsəsi üçün belə canıyananlıq edirsiniz? Az keçdi, çox keçdi, Roma papası uşaq qatillərinə xeyirdüa verən erməni katolikosunu bağrına basdı.

Bu günlərdə də eşidirik ki, katolik kilsəsinin Bakı nümayəndəsi erməni əməllərini pisləyən müraciətə qol qoymayıb. Belə lap əcəb edib, bizim kimi arsızlara bu da azdır. İndiyə qədər başımıza min belə həqarət yağdırılıb, hansından nəticə çıxarmışıq?

...70 il ərzində bizim zavallı tarixçilərin qarşısına Moskva irticasının qoyduğu direktivlər bunlar idi:

1. Qərinələr boyu ruslar istisna olmaqla Azərbaycana girenlərin hamısı düşmən, qaniçən olublar. Onlar özləri ilə bu torpağa zülmədən, cəhəldən başqa heç nə gətirməyiblər. Bu torpağa maarifçiliyi də, elmi də, mədəniyyəti də ruslar gətirib. Azərbaycanın kommunist tarixçilərinin birinci vəzifəsi rusların bu nəcib rolunu layiqincə vəsf etməkdir.

2. Bakıda, Qubada, Şamaxıda minlərlə müsəlmanın qət-

lə yetirilməsini təşkil edib, ümmanlar qədər qan tökmüş şanlı komissarların adları əbədləşməlidir. (Əbədləşdi də, Bakının ən gözəl küçələrinə, rayonlara, müəssisələrə erməni qatillərinin adları verildi)

3. Rusların hara ayaqları dəyibsə, ora qoruğa dönməlidir. Yesenin partiya məmuru Çaqinlə əyyaşlıq etdiyi evi muzeyə döndərdik, Qafqaz xalqlarının düşmənlərini mədh edən Puşkinə heykəl qoyduq.

4. Azərbaycan gəncliyinə təlqin olunmalıdır ki, vaxtilə Müşfiqdən “danos” yazanları, Əhməd Cavadın şeirlərini oğurlayanları, Cavidə xalq düşməni deyənləri, tarixi şəxsiyyətləri ləkələyənləri əgər Kommunist partiyası lazım bilib laureat, ad-san yiyəsi edib-sə, gənclik də bunu qanun bil-məlidir.

Dəhşətli də bu idi ki, tarixi şəxsiyyətləri gorbəgər edənlərə söz demək olmurdu. Partiya aparatı, ədəbiyyat institutunun alimnəmaları onları yaxşı qoruyurdular. Bu murdar ənənə hələ də davam edir, görün nə qədər vaxt keçib, millətin mə-nən sındırılmasında Moskva irticasına kömək etmiş “korifeyləri” yenidən hörmətə mindirilmə əməliyyatı gedir. Televizora baxmaq olmur, onu görürsən ki, özünü filoloq sayan pulgir nadan bütün həyatı boyu kommunist ideyalarına canla-

başla qulluq etmiş bir “korifeyi” elə tərifləyib, asimana qaldırır ki, elə bil söhbət dahidən gədir. Mətbu söz urvatdan düşüb durub belə yaltağı, ona danışmaq imkanı vermiş telekanal sahibini mətbuatda rüsvay edirsən, oxuyan da az, heç reaksiya verən də olmur. Arsızlara da sözümüz əsər etmir. Mən heç vaxt təsəvvür etməzdim ki, müstəqillik dövründə, yazdıqları tarixin zibilliyinə atılmış əyalət şairləri, yazıçıları yenə də hörmət, izzət sahibi olacaqlar. Axı mən bunların əksəriyyətini tanıyırdım, əsərlərini də oxumuş, çıxışlarını da dinləmiş, neçəsi ilə də həmsöhbət olmuşdum. Tək-tükü istisna olmaqla əksəriyyətinin vətənpərvərliyi Mərkəzi Komitənin qoyduğu, təsdiq etdiyi çərçivədən bir millimetr də qırağa çıxmırdı. Həm millətimizi qırıb çatmış rus-sovet cəlladlarını, Şaumyan kimi qatilləri, həm kollektivləşmə illərində minlərlə insanın ilim-ilim itirilməsində günahkar olan kom-somol fəallarını tərifləyir, onlara şeirlər, oçerklər həsr edirdilər.

Xəlil Rza Ulutürk kimi cəfakəşə xalq düşməni deyən Əli Vəliyevin, Əhməd Cavad düşməni olduğu fəxrə yazan S.Vurğunun, Bakını qana qər-qetmiş mənfur komissarlara ssenari həsr etmiş İsa Hüseynovun yanında müsavətdən

danışmaq olardı?

Bəziləri deyəcək ki, vaxtilə yazıçıların məclislərində nüsxəbəndlik etmiş, hamını susduran süleymanrəhimovlar, imranqasimovlar, mirzə ibrahimovlar və digər ədəbiyyat əyanlarının dövrünü ötür, indi başqa zamanadır. Səhvindir, “əhdi ətiqə” deyildiyi kimi hər şey yenə əvvəlki məhvərinə qayıdıb. Telekanalları, mətbuatı izləyin, görün kimlərin tö-rəmələri, müridləri yenə də təriflənirlər, söz yiyəsi olublar. Hörmətli oxucularımın müsahidəsi ilə sözü burada qoyub başqa mətləbə keçmək istəyirəm. Səbəb də televizorda göstərilən konsertdir, sazəndələr çalır, gənc xanəndələri-miz də maşallah gözəl oxuyurlar. Məni ən çox əsəbiləşdirən, təbdən çıxaran yaradılan fondur, xovsuz xalqların aramsız göstərilən həndəsi naxışları və yerə sərilmiş ayaqaltılardır. Dəfələrlə yazmışam ki, bizim rejissor və rəssamların çoxunu xüsusi kurslara göndərmək lazımdır ki, onlar doğma xalqlarının ornamentalistikasını tamam-kamal öyrənsinlər, orta əsrlər dövrünün etiketini, əlbisə, rəsmi mərasimlərdə bağlı oxunan havacat mənimsəsinlər. Vaxtilə rəhmətlik böyük aliminiz Lətif Kərimov qədim muğamların bizim xalqların nə-bati naxışları ilə üzvi bağlılığı barədə müəyyən fərziyyələr

deymişdi. Mən də uzun illər bu məsələ ilə maraqlanmışam, onu dəqiq öyrəndim ki, bizim ən qədim muğam havaları nə-bati naxışlı xalçalarda kodlaşıb. Özlərindən başqa heç kimi bəyənməyən ədalət rejissorların nəzərinə çatdırıram ki, muğamdan söhbət gedəndə tərə-kəmə alaçıqlarında yerə sərilən kilim və palazları ekran boyu göstərmək nədanlıqdır. Də-fələrlə yazmışam, istənilən yerdə də sübut edə bilərəm ki, bizim rəssam və rejissorlarımızın çoxu dekorativ sənətimizin əlifbasını bilmir. Hər bir fəxri adı üzünə sipər kimi tutub, söz demək də olmur. Mədəniyyət telekanalının rejissorları, tərtibatçı rəssamları hələ indiyə qədər başa düşməyiblər ki, sə-mavi havacat sayılan muğamı həndəsi naxışlı xovsuz xalqların fonunda ifa etməzlər. Klassik muğamların nə vaxt, harada, necə ifa olunmaları barədə onlarla risalə, əsər var. Onların əksəriyyəti yaxın şərq ölkələrində çap olunub. Bizim bir neçə qeyrətli tədqiqatçı bu mövzuda dəyərli məqalələri ortaya qoyublar. Amma bizim tele dahilərimiz bunları nəinki öyrənməyiblər, heç öyrənmək də istəməyiblər. Hörmətli kanal sahibləri Vəzni, Zili, Kilim, Palaz, Şəddə, Sumax, Cecim, bunların naxışları, ümumiyyətlə çeşnili muğamları tutmur. Studiyada konsert zamanı yerə atılmış rus ayaqaltılarına baxanda mən şəxsən utanıram. Ayıbdır, vallah ayıbdır, axı bununla siz ülvyyəyə çatmış muğam kimi möcüzəni hörmətdən salırsınız. Bunu inkar etmək olmaz ki, sələflərə layiq bizdə yaxşı muğam ifaçıları yetişib. Mən daha yüksək-səviyyədə göstərilən diqqətdən danışmıram. Bu ulu sənətin təbliğatını pulgir cahillərə, klassik irsdən başı çıxmayan telelotolara etibar etmək cına-yetdir.

Azərbaycan diasporu beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət etdi

“Odlar Yurdu” Cəmiyyəti beynəlxalq təşkilatları bu kritik və önəmli mərhələdə erməni yalanlarına inanmamağa çağırıb

Niderland Krallığında fəaliyyət göstərən Niderland-Azərbaycan “Odlar Yurdu” Cəmiyyəti ölkəmizin sülh səylərinin dərk edilməsi və dəstəklənməsi ilə bağlı bəyanatla çıxış edib. Bu barədə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən bildirilib.

BMT-nin Cenevrədəki nümayəndəliyinə ünvanlanan bəyanatda bildirilib ki, Azərbaycan əsilli niderlandlılar Ermənistanda mövcud olan revanşist əhval-ruhiyyəli qüvvələrin və erməni diasporunun yolverilməz əməlləri nəticəsində Cənubi Qafqaz regionunda yaranmış mövcud vəziyyətdən dərin narahatlıq hissi keçirirlər.

Bəyanatda 30 il ərzində Ermənistanın işğalçı siyasəti nəticəsində Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin xarabalığa çevrildiyinə və 2020-ci ildə baş vermiş müharibədən sonrakı aktual problemlərin həll olunmadığına diqqət cəlb edilib. Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən döşənmiş minalar nəticəsində indiyədək 300-dən çox günahsız Azərbaycan mülki vətəndaşının və hərbi qulluqçusunun həlak olduğu və yaralandığı, regional əməkdaşlığa sadiqliyini qonşu Gürcüstanın təmsilində sübut edən Azərbaycanın beynəlxalq hüquqa uyğun olaraq öz ərazilərində, o cümlədən neqliyyat-kommunikasiya yolları üzərində suverenliyini qorumağa çalışdığı, Xankəndi-Laçın yolunun açıq olduğu kimi faktlar bir daha yada salınıb.

“Odlar Yurdu” Cəmiyyəti beynəlxalq təşkilatları bu kritik və önəmli mərhələdə erməni yalanlarına inanmamağa, Qarabağ bölgəsində irimiqyaslı bərpa-yenidənqurma layihələri həyata keçirmək məqsədilə çoxmilyardlı sərmayələr yatırın Azərbaycanın sülhsevər mövqeyini əməli şəkildə dəstəkləməyə və tərəflər arasında konstruktiv dialoqun təşkilinə yardım göstərməyə çağırıb.

Hökumət qazilərin, şəhidlərin haqqını niyə vermir?

Qarabağ qazilərinə 80 manat, “böyük vətən” müharibəsi iştirakçılarna 330 manat, dörd dəfədən də çox!

“Neyliyim, ey vay! Bu urusbaşdılar”
(Mirzə Ələkbər Sabir)

Absurd durum yaranıb, 44 günə Şuşanı diş-dırnağı ilə əsirlikdən qurtaran, Qarabağı ay-uldüzlu Azərbaycan Bayrağının kölgəsinə qaytaran igidlərin haqqı, sosial təminatı tanınmır. Döşlərində-yaxalarında əsir-yesir bölgələrin sayı qədər ödül-medal gəzdiren oğulların döşlərindən elə itələyirlər, yaxalarından elə yapışırlar, elə bil, bu ödüllər savaşda yox, şabaşda qazanılıb. Qaziləri canlarına qıymağa sürükləyən də bu saymazlıq, ögeylikdir. Absurda baxın, sən doğma yurdu canınla-qanınla qoru, şəhid-qazi ol, yurdu əsirlikdən qurtar, qazancın doğma eldə sosial girovluq, pensiya-müavinət əsirliyi olsun! Dünən doğma, bu günün yad-ögey oğulları!

Bizi şişirtmədə suçlamaq fikrinə düşənlər faktlara fikir versinlər. Qazi ölümləribir yana, qanun, hüquq “ölümləri”nə baxın, 44 günlük qurtuluş savaşından sonra qəbul edilən sosial yönlü aktlar, qanun dəyişiklikləri qazi-şəhid ailələrinin təminatının pisləşməsinə yönəlib. “Əmək pensiyaları haqqında” qanunun 19-cu maddəsi ilə Qarabağ savaşçıların pensiyalarına əlavələrin 30 dekabr 2020 tarixli qanunla ləğv edilməsi ögeyliyi, yadıqlığı tam çıpaqlığı ilə ortaya qoyur. Savaşın qazandığı aydan sonrakı ayda savaş adamlarına bu “diqqət” nədən qaynaqlanır? Fikir verin, sözügedən 19-cu maddə ilə Böyük (?-M.B.) Vətən (?) müharibəsi əlillərinə və iştirakçılarına ayrılan əlavə Qarabağ əlillərinə ayrılardan 40-100 faiz çox idi. Fikrinizi ona da yönəldin ki, qanunun qüvvədə olduğu 13 ildə 55-110 manat arası vəsait Qarabağ əlillərinin pensiyalarına hesablanmayıb, 110-154 manat arası əlavə alan Böyük (?-M.B.) Vətən (?) müharibəsi iştirakçıları və əlilləri isə 19-cu maddə ləğv edildəndən sonra da pullarını alırlar. “5-ci kolon”un, Rusiyanın əli o qədər uzundur, qanunları öz istəyinə uyğunlaşdırır. Prezidentin 26.12.2001 tarixli 613 sayılı “Kommunal, neqliyyat və digər xidmətlər üzrə güzəştlərin müavinətlərlə əvəz olunmasının təmin edilməsi haqqında” Fərmanının icrasında “böyük-kiçik” Vətən müharibəsi” ayrışdırılışı “böyük”lərin xeyrinə daha qabarıq gözə çarpır. Fərmanla nəzərdə tutulan cüzi 26 manatın “kiçik”lərdən kəsilməsi bir yana, hələ üstəlik şəhidin “həlak olmuş döyüşçü” (bu status yalnız “böyük vətən” döyüşçülərininmiş-M.B.) sayılmayaraq, şəhidin həyat yoldaşının 12 manatlıq cüzi müavinətdən məhrum edilməsi “rusbaşlı” hökumətin diqqəti kimi sınıb. Qarabağ savaş 119-cu maddə ilə 11 manat, “böyükvətən”çilərə” 10 dəfə çox, 110

44 günlük qurtuluş savaşından sonra qəbul edilən sosial yönlü aktlar, qanun dəyişiklikləri qazi-şəhid ailələrinin təminatının pisləşməsinə yönəlib

manat miqdarında əlavə prezident təqaüdü ilə əvəz olunub: Qarabağ qazilərinə 80 manat, “böyük vətən” müharibəsi iştirakçılarına 330 manat, dörd dəfədən də çox! “Neyliyim ey vay! Bu urusbaşdılar”... Allah sənə rəhmət eləsin, Sabir!

Hökumətin “rusca” siyasəti 2021-ci, 2022-ci illərdə də sürdü. “Əmək pensiyaları haqqında” qanunun 29.2 maddəsinin 13.05.2022 tarixli qanunla ləğv edilməsi -qazi, şəhid hərbi pensiyaçıları əvvəl tutmuş olduqları vəzifələr üzrə təminat xərcləri artırıldıqda pensiyalarının bu artıma uyğun yenidən hesablanmasından məhrum etdi. Əsas da, bilirsiniz nə olub? Xidmətdən sonra sosial sığorta haqqının ödənməməsi! Xidmət illəri ilə bağlı pensiyaya çıxanlara bu “kolxoz” diqqəti”ni, çətin də olsa, başa düşülən saymaq olar, bəs xidməti görəni yerinə yetirərək əlil, şəhid olandan xidmətdən sonra sığorta haqqının ödənməsinin tələb edilməsini necə başa düşsən? Xidmətə yararsız əlil, şəhid əlil yatağından, cənətdən hökumətə xidməti sığorta haqqını necə ödəsin? “Neyliyim, ey vay! Bu urusbaşdılar”...

“Urusbaşlılığa” fikir verin, 13.05.2022-ci tarixli qanuna edilən dəyişiklik Konstitusiyanın 149-cu maddəsinin VII hissəsinə zidd olaraq geriye-2021-ci il 23 dekabr tarixli prezident fərnəsinə tətbiq olunaraq hərbi vəzifə maaşlarına müəyyən olunan 20 faizlik əlavənin pensiyanın yenidən 20 faizlik artıma uyğun hesablanmasına yol vermir. Belə çıxır, fərmanı icra etmək yerinə, gözəyiblər ki, 29.2 maddəsi ləğv olunsun və onu geriye tətbiq etsinlər?! Budur dövlətin sosial müdafiə siyasəti? 30.12.2020 tarixli aktın geriye tətbiq edilməsi, 19-cu maddə ilə Qarabağ əlillərinə veril(məy)ən əlavələrin kəsilməsi də Konstitusiyanın sözügedən maddəsinə ziddir. YALNIZ HÜQUQİ VƏ FİZİKİ ŞƏXSLƏRİN VƏ ZİYYƏTİNİ YAXŞILAŞDIRAN VƏ YA YÜNGÜL-

LƏŞDIRƏN.. NORMATIV HÜQUQİ AKTLARIN GERİYƏ QÜVVƏSİ VARDIR. Bəs Qarabağ əlillərinin vəziyyətini pisləşdirən, pensiyalarını azaldan 2020-2022-ci il tarixli normativ aktlar necə 15 il qabaqki aktlara şamil olunur?

Qarabağ əlilləri və şəhidlərinin toplam sayı 30 -40 min civarındadır. Lap olsun, 50 min, bunların da çoxu pensiya təminatına hüquq verməyən yaşadırlar. Onu demək istəyirik ki, bu 30 min civarında olan kategoriyanın pensiya təminatını çözmək, xidmətdən sonra sığorta haqqı ödənməməsinə Allahın iradəsinə bağlamaq olmazdı? 29.2 maddəsinin Qarabağ əlilləri və şəhidlərin pensiyalarına ilgide saxlanılmaması hökumətin sosial siyasətini puç edir.

Son günlər baş nazirin pensiyaların yeni qayda ilə hesablanması qərarı ilə artımın baş verəcəyi haqqında deyilənlər də boş sözlərdir. Sadəcə, vurğuladığımız kimi, “Əmək pensiyaları haqqında” qanunun 29.2 maddəsi 13.05.2022 tarixli qanuna dəyişikliklə ləğv olunub, hərbi təminat xərcləri artanda qazi, şəhid pensiyaları sığorta haqqı ödənməməsi “diqqət” ilə yenidən hesablanmayacaq, amma dolanışiq xərcləri indeksinin dəyişməsi faizinə uyğun hesablanacaq. Bu yeni qayda deyil, ötən ildən qüvvədədir. Onu da vurğulayaq ki, bunu diqqət və qayğı kimi sınımaq da ucuz şoudur. 2006-cı ilə kimi qüvvədə olan “Hərbi qulluqçuların pensiya təminatı haqqında” qanunun 58-ci maddəsi dolanışiq xərcləri indeksinin dəyişməsi ilə bağlı pensiyaların hər il yenidən hesablanmalı olmasını diqqət edirdi.

Nə yazıq, qanunun diqqəti məmurların özbaşınalıq diktaturası ilə əvəz olunub. Ən çox ziyan çəkənlər isə dünün doğma, bu günün yad oğullarıdır.

Məğrur Bədəloğlu

Ombudsman məmurların korrupsiya hüquqlarını qoruyur?

Qarabağ əlilinə məhkəmənin 6 il qabaq ayırdığı 110 manatı kəsən borclu DSMF tələbkardan 3188 manat tələb edir

“Boyləcə xidmət olunur millətə! Kim nə deyər bizdə olan qeyrətə?!”
(Mirzə Ələkbər Sabir)

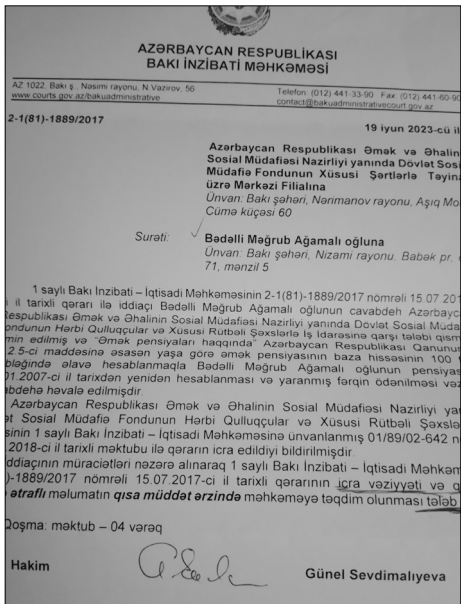
Bakı İnzibati Məhkəməsinin hüquqi varisi olduğu 1 sayılı Bakı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 05.07.2017-ci il tarixli 2-1(81)-1889/17 sayılı Azərbaycan Respublikası dövlətinin adından çıxardığı qərarı 6 il sonra borclu DSMF-in Hərbi Qulluqçular və Xüsusi Rütbəli Şəxslərlə İş İdarəsinin hüquqi varisi Xüsusi Şərtlərlə Təyinat üzrə Mərkəzi Filialı özbaşına ləğv edib. Sözünə görə məhkəmə qərarı ilə pensiyasına “Əmək pensiyaları haqqında” qanunun 19.2.5 maddəsi əsasında aylıq 110 manat əlavə qazanan 1-ci dərəcəli Qarabağ əlili bu ilin aprelindənhalal qanpuldandan haramlıqla məhrum olub. Dövlət hakimiyyətinin Prezidentin, Milli Məclisin, Konstitusiyası Məhkəməsinin, Ali Məhkəmənin ləğv edə bilmədiyi dövlətin (adından)qərarını üzərinə öhdəlik qoyulmuş borclu filial, məmur necə ləğv edə bilər?

Ali dövlət hakimiyyəti, hüquq mühafizə orqanlarına, Hesablama Palatasına, Maliyyə Nazirliyinə, Ombudsmana edilən müraciətlər beş aydır sonuc vermir, borclu “dediğim dediğidir” prinsipi ilə “başını kola sobu”, ne Konstitusiyanı görür, ne məhkəmə qərarını. “Gördüyü”- “görüm-baxım” etdiyi elə tələbkər 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinin üz tutduğu orqanlardır. Konstitusiyaya elə “alidir”, dövlət elə “hüquqi, demokrtaik” respublikadır ki, dövlət orqanları özbaşınalıqı, hüququn ləğvini, vicdansız davranışı “görüm-baxımla” görməzliyə vururlar.

Ombudsmanın məhkəmə qərarlarının icrasının gecikdirilməsi ilə bağlı insan hüquqlarının pozulmasına dair şikayətlərə baxmaq hüququ özünün haqqında konstitusiyaya qanununda yazılıb. Nə yazıq, insan hüquqları üzrə müvəkkillik sözdədir, illərdir gecikdirilmə bir yana, məhkəmə qərarlarının icra olunmamasına elə qiymət verilir ki, bilmirsən, Ombudsman insan hüquqlarını qoruyur, yoxsa məmurların korrupsiya-kommersiya “hüquqlarını”?

Ombudsman Aparatının rəhbəri Aydın Səfərxanlı 16.08.2023 tarixli 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinin şikayətinə cavabı ölkədə insan hüquqlarının acınacaqlı durumunu ortaya qoyur. Dövlətin adından çıxarılan

05.07.2017 tarixli, 2-1(81)-1889/17 sayılı Bakı İnzibati Məhkəməsinin qərarını borclu DSMF-in ləğv edərək, 110 manatı kəsməsindən şikayəti qanuna zidd olaraq barəsində şikayət edilən borcluya göndərən aparat rəhbəri ... aldığı “görüm-baxım” cavabını insan hüquqlarının müvəkilliyi kimi, görün, necə sıyıdır?...XİDMƏTİ ARAŞDIRMA zamanı ƏMƏK PENSİYANININ SİGORTA HİSSƏSİNƏ ƏLAVƏ OLARAQ 110 MANAT ÖDƏNİLƏN PUL VƏSAİTİ 1 YANVAR 2021-Cİ İL TARİXİNƏDƏKİ ÖDƏNİLMƏLİ OLDUĞU HALDA,

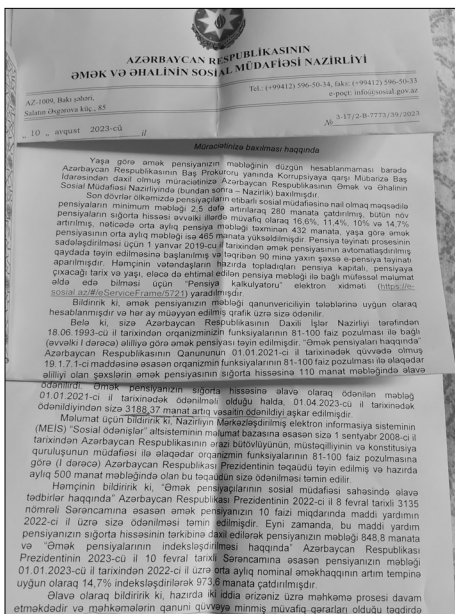

1 APREL 2023-CÜ İL TARİXİNƏDƏKİ ÖDƏNİLDİYİ AŞKAR EDİLMİŞDİR. BU SƏBƏBDƏN ARTIQA ÖDƏNİLMİŞ 3188.37 MANATIN ...QISA MÜDDƏTDƏ MƏRKƏZİ FİLİALA TƏQDİM EDİLMƏSİ bildirilib. Özlünü qiymət verin, Ombudsman insan hüquqlarını qoruyur, yoxsa inzibati-dövlət orqanlarını rüşvət-korrupsiya “hüquqlarını”? 1-ci dərəcəli Qarabağ əlili məhkəmə qərarı ilə ayrılan 110 manatlıq pensiyaya əlavə 6 ildən sonra ləğv edilməsindən şikayət edir, insan hüquqları üzrə müvəkkil borclunun özbaşınalığına haqq qazandırır ki, 4 il qabaq ləğv edilməliymiş, 2 il gecikiblər, bu səbəbdən hələ tələbkər borclu DSMF-in Mərkəzi Filialına 3188.37 manat borcludur!(!) Böyük (çağdaşımız) Mirzə Ələkbər Sabir belə yerdə deyib, BOYLƏCƏ XİDMƏT OLUNUR MİLLƏTƏ, KİM NƏ DEYƏR BİZDƏ OLAN QEYRƏTƏ!

Ombudsmanın 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilini 3188.37 manatla şantaj etməsinə bir yana qoyaq, bəyəm Konstitusiyanın 149-cu maddəsinin VII hissəsindən soraqsızdır insan hüquqları üzrə müvəkkil “Əmək pensiyaları haqqında” qanunun 19.1.7 maddəsinin 2021-ci ilin 1 yanvarından ləğv edilməsi ilə dövlətin adından çıxarılan(05.07.2017 tarixli) məhkəmə qərarının

ləğv edilməsi hansı qanunda, hansı Konstitusiyada yazılıb? Aparat rəhbəri görmür ki, cavab şikayətdə qoyulan suala adekvat deyil? Maraqlıdır, Bakı İnzibati Məhkəməsinin (hakim Günel xanım Sevdimaliyeva) 2-1(81)-1889/17 sayılı,05.07.2017-ci tarixli qərarın icra vəziyyəti və qaydası haqqında qısa müddətdə məhkəməyə məlumat verilməsi barədə 19.06.2023 tarixli TƏLƏBinə nə cavabı verilib? Borclu Xüsusi Şərtlərlə Təyinat üzrə Mərkəzi Filial məhkəməyədəmi tələbkər 1-ci dərəcəli Qarabağ əlilinin qısa müddətdə Filiala 3188.37 manat borcu ödəməli olduğunu bildirib? Ombudsmanın aparatının müvəkilliyi belə düşünməyə haqq verir. “KİM NƏ DEYƏR BİZDƏ OLAN QEYRƏTƏ, QEYRƏTİMİZ BƏLLİ BÜTÜN MİLLƏTƏ.”

1-ci vitse-prezidentdən göndərilən şikayətə DSMF-in pensiya təminatı şöbəsinin (?- 1-ci vitse-prezidentə şöbə cavab verir-M.B.) müdiri Eyvaz İsmayilovun 20.07.2023 tarixli, Baş prokurorluqdan ƏƏSMN-ə göndərilən şikayətə nazir müavini Anar Kərimovun (imza yerinə yekə bir möhür qoyulub- M.B.) 10.08.2023 tarixli cavablarında da məhkəmə qərarının görməzliyə vurulduğu, 1-ci dərəcəli Qarabağ qazisinin 3188.37 manat borclu olduğu vurğulanıb. Hüquq doktoru nazir müavini-

nin adından bu hüquqsuzluğa elə özbaşınalıq edən borclu sirli məmurun qol qoyması şübhəlidir. Məktubun sonunda gələcəkdə qəbul ediləcək məhkəmə qərarlarının icra olunacağına söz verilməsi bu şübhəliliyi daha da gücləndirir. “Hüquq”a baxın, 6- 8 , 13 ildir, dövlətin məhkəmə qərarlarını icra etmirlər, gələcəkdə icra edəcəklərinə söz verirlər?! Allah sənə rəhmət eləsin, Sabir, SÖZ VERİRİK İNDİ, BİR AY GƏLMƏMİŞ ASTA QAÇIB DÜRTÜLƏRİK XƏLVƏTƏ, KİM NƏ DEYƏR BİZDƏ OLAN QEYRƏTƏ!

MƏĞRUR BƏDƏL SOY

İcra başçısı Natiq Ağayev də “troll dəstəsi” saxlayır

“O, sosial şəbəkələrdə namuslu insanlar barədə yazılan söyüşlərdən sanki həzz alır”

Göyçay rayonunun bir qrup sakini - Hübətov Asif Atəş oğlu, Əliyev Rəhim Cümşüd oğlu, Məmmədov Xəlil Cəlil oğlu və Həsənov Hüseyn Məhəmməd oğlu tərəfindən Hurriyyet.az-ın redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub. İcra başçısı Natiq Ağayevin fəaliyyətindən narazılıq edən şikayətçilərin məktubunu olduğu kimi dərc edirik:

“İcra başçısı Natiq Ağayev Göyçayı şəxsi mülki kimi idarə edir. Vəzifəyə təyin olunduğu ilk gündən birinci işi özünə “trollər komandası” yığmaq oldu. Hər bir “trol”una və onun ailə üzvlərinə maaş kartları verib. Əlindən tələb edən insanların şantaj etdirir. Həmin “trollər”in öz əlaqlarına uyğun olaraq sosial şəbəkələrdə namuslu insanlar barədə yazdıqları söyüşlərdən isə Natiq Ağayev sanki həzz alır, bu da onun dürrüst adam olmadığını göstərir.

Ciblərində maaş kartları olan “trollər” işə gəlmədən qanunsuz olaraq “davamiyyət” yazırlar, hər ay müddət maaş alırlar.

İcra başçısı Natiq Ağayev Bakı şəhər sakini olan yaxın dostu Cavanşir Qədirov adlı kişinin öhdəsindən gələ bilməyən birini Göyçay Şəhər Təşərrüfatı İdarəsinə müdir təyin edib. Həmin idarə Mənzil İstismarı, Sanitar Təmizlik, Yaşıl-laşdırma və Abılaşdırma idarələrinə nəzarəti həyata keçirir. Cavanşir Qədirovun idarəçilik anlayışı olmadığı üçün Göyçay Şəhər Təşərrüfatı idarəsi iflic olub, rayon zibillik, çirkab içində itibəti, ağaclar susuzluqdan və baxımsızlıqdan kütləvi quruyur.

Gözdən pərdə asmaq üçün Göyçay şəhərinin bir-iki küçəsi təmizlənir, ancaq digər küçələr baxımsız vəziyyətdədir. Zibillər süpürülmür, vaxtılı-vaxtında götürülmür deyə ətrafa antisani-tariya saçır. Hətta zibillər yerdə toplanaraq yandırılır. Buna görə Göyçayın küçələri tez-tez tüstüyə bürünür, ekologiya çirklənir.

Həmin adı qeyd edilən bu 3 idarənin maaş kartlarının əksəriyyəti “trollər”ə və onların ailə üzvlərinə verilib, onlar da işə çıxmırlar. İşçi qüvvəsi olmadığı üçün rayonda təmizlik işləri vaxtılı-vaxtında aparılır.

Cibində maaş kartı olan “trollər” sosial şəbəkələrdə yazırlar ki, bundan əvvəlki başçıların dövründə vəziyyət pis idi, indi yaxşıdır. Ancaq qeyd edək ki, bundan əvvəl icra başçıları ağacları isti aylarda tez-tez sulatdırırdı, budayırıdılar, rayonun küçələri vaxtılı-vaxtında təmizlənirdi. İndi isə Natiq Ağayev sanki şəhliq yaradıb, iş bacarmayan, şərişəsiz, təcürbəsi olmayan yaxın dot-tanışını mühüm idarələrə rəhbər təyin edib.

Sosial şəbəkədə kimlər Natiq Ağayev barədə tərif yazırsa bilin ki, həmin adamın özünün və ailə üzvlərinin cibində maaş kartları var, işə də gəlmədən maaş alırlar. Bunu isə yoxlamaq çox asandır. Nəticə isə göz qarşısında, rayon zibillik içində itibəti, “trollər” kefi edir, sakinlər əziyyət çəkir. Natiq Ağayev isə bu xoşagəlməz mənzərədən həzz alır”.

Jalə FAMILQIZI

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi

İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi

Rusiyanın Qarabağdakı emissarı, Rusiyada qazandığı "çirkli pul-lar"la milyarder olan Ruben Vardanyanın Xankəndindəki qondarma rejimə rəhbərlik uğrunda "mübarizəsi" kəskin hal alıb. "Hürriyyət" azpolitika.info-ya istinadən xəbər verir ki, o, bu prosesdə Qarabağın ermənilər yaşayan ərazilərində guya mövcud olan "humanitar böhran"dan və separatçıların rəhbərliyinin nüfuzunun getdikcə daha da azalmasından istifadə etməyə çalışır. Belə ki, Vardanyan Ermənistan mətbuatına növbəti açıqlamasında Xankəndindəki separatçı rejimin başında duranlardan istefaya getməyi tələb edib.

Xatırladaq ki, Vardanyanın iddiasına görə, Araik Arutunyan Qarabağın məlum hissəsində qalan erməniləri ruhlandırmaq, "mübarizəyə" səsləmək əvəzinə onları ruhdan salır. Vardanyan həтта bildirib ki, Arutunyan ermənilərin Qarabağ ərazisini tərk etməli olduqlarını deyir və bunun üçün zəmin yaradır: "İnsanları hər gün qorxutmaq, demək ki, biz heç nə edə bilmirik, biz getməliyik (Qarabağdan-red.), eləcə də tez-tez əhval-ruhiyyənin dəyişdirilməsi vəziyyəti ağırlaşdırır. Belə vəziyyətdə təbəşinə bütün qərarları vermək mümkün deyil. Birinci şəxs insanlara ümid, inam və etibar aşılamalıdır, o, hər dəfə deməli deyil ki, mən bilmirəm nə edəcəm, özünüz qərar verin və indi biz çox ağır böhran içərisindəyik..."

Bu arada, Vardanyan Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanı da ittiham edib. O, deyib ki, Paşinyanın Qarabağı Azərbaycanın tərkib hissəsi kimi tanıması "böyük taktiki və strateji səhvdir" və bu səhv düzəldilməlidir. Onun fikrincə, Paşinyan Azərbaycanla danışıqlarda özünü məğlub tərəf kimi aparır və "məğlubiyyət təfəkkürü" ilə çıxış edir: "Əgər sən zəif-sənə, sənənlə imzalanan sənəd heç bir dəyər daşmır".

Göründüyü kimi, Vardanyan Moskvanın narrativlərini can-başa həyata keçirməkdə və Xankəndindəki separatçı rejimin rəhbərliyinə can atmaqda davam edir. Ancaq o da məlumdur ki, Azərbaycanın mövqeyi qətidir və rəsmi Bakı heç zaman Vardanyan və onun kimiləri tərəf müqabili qismində qəbul etməyəcək, onlarla danışıq aparmayacaq.

"Vardanyan Arutunyana ultimatum elan edib və ona qarşı təzyiqi artıracağını vurğulayıb"

Beləliklə, mövzu ilə bağlı möv-

madığını Bakı da anlamışdı".

Politoloq qeyd edib ki, Bakının Vardanyanla təmasa keçməyəcəyi qətiləşəndən sonra Moskvanın ona olan ümidləri puça çıxdı və Araik Arutunyan bu durumdan istifadə edərək erməni mənşəli olmaq "istefaya" göndərdi: "Vardanyanın "populyarlığı" həmin gündən başlayaraq azalmağa başladı, müsahibələrin sayı da azaldı. Buna baxmayaraq, Vardanyan özünü unudurmamağa çalışır. O son video müraciətində separatçıların lideri Araik Arutunyanı hədəf götürüb. Vardanyan keçmişdə Arutunyanın adını çək-mədən yerli "idarəetməni" yumşaq

məcbur edəcəyik" demək istəyən Vardanyan separatçıların liderinə qarşı təzyiqi artıracağını vurğulayıb. Vardanyanın çıxışında "istefa vermək əvəzinə Sizə təzyiq edildiyini və buna görə istefa verə bilməyəcəyinizi söylədiniz" cümləsi diqqət çəkib. Araik Arutunyana "istefa verməmək üçün" Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan, yoxsa Moskvada onu kurasiya edən güclər təzyiq edib?"

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbərinin qənaətinə, Paşinyan üçün Qarabağ ermənilərinin kimin idarə edəcəyinin böyük fərqi yoxdur, o bu yükəndən qurtulmaq istəyir: "Moskva üçün isə Qarabağ separatçılarının başında kimin dayanmasının fərqi var, çünki Rusiya hərbi kontingentinin 2 ildən sonra bölgəni tərk edib-etməyəcəyi məsələsi var. Bütün hallarda Araik Arutunyan "istefa" vədini yerinə yetirsə belə, onu əvəz edəcək şəxs Ruben Vardanyan olmayacaq, birincisi Bakı onunla dialoqa getməyəcək, ikincisi yerli ermənilər içərisində onun nüfuz sahibi olmasıyla bağlı məlumat yoxdur".

Elxan Şahinoğlu onu da əlavə edib ki, Qarabağı 3 qrup erməni tərk edə bilər və birinci qrupa Ermənistan ordusunun hərbçiləri daxildir: "Azərbaycan Laçın yolunu nəzarətə götürdükdən sonra onların hərbi formada geri dönüşü mümkün deyil. Onlar eyni zaman-

mayıb. Elə etməliyik ki, yad ünsürlər və Azərbaycan qanunları ilə yaşamaq istəməyənlərin ərazimizi tərk etmələri sürətlənsin".

"Zaman rəsmi İrəvanın ələhinə işləyir, odur ki, Paşinyan təxribatların dayandırılması üçün çalışmalıdır"

Son zamanlar Ermənistanın hərbi təxribatlarının intensivləşdiyini vurğulayan Beynəlxalq Münasibətlər və Diplomatiya Araşdırmaları Mərkəzinin eksperti Kənan Novruzov isə bildirib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinin Azərbaycan Ordusunun mövqelərini atəşə tutması Nikol Paşinyanın ölkəsinin sülh gündəliyinə sadiqliyinə dair bəyanatlarını şübhə altına qoyur: "Və bu, belə bir nəticəyə gəlməyə imkan verir ki, hökumət başçısının bu səpkili açıqlamaları sadəcə daxili auditoriya üçün hesablanıb. Məsələ ondan ibarətdir ki, bu cür sabotaj cəhdləri sülh gündəliyinə xələl gətirir və etimad mühitə kölgə salır. Əvvəl də dediyimiz kimi, provokasiyaların sülhdə maraqlı olmayan üçüncü qüvvələr tərəfindən törədilməsi istisna deyil. Lakin bu, indiki halda bizim üçün əhəmiyyətsizdir. Çünki hazırda Azərbaycanın tərəf müqabili Ermənistan hər-

Erməni separatçılarının Qarabağdan köçü başlayıb

Elxan Şahinoğlu: "Azərbaycan qanunları ilə yaşamaq istəməyənlərin ərazimizi tərk etmələrini sürətləndirməliyik"

Kənan Novruzov: "Qarşıdakı 1 həftə - 10 gün ərzində provokasiyalar yenə də təkrarlanarsa, Azərbaycan ciddi hərbi tədbirlər görə bilər"

qeyini "Hürriyyət"lə bölüşən "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu hesab edir ki, Vardanyan Arutunyanı devirmək istəyir: "Ötən ilin sentyabrında Rusiyadan Qarabağa köçən Ruben Vardanyan gəlidiyi ilk günlərdən tez-tez müsahibələr verməklə diqqət mərkəzinə keçməyi bacarmışdı. Dünyanın tanınmış televiziya kanalları və aparıcıları ondan internet vasitəsilə müsahibələr alır, Vardanyanın baş verənlərə münasibətini öyrənirdilər. Çox keçmədən bu "populyarlıq" onu Qarabağın "dövlət naziri" vəzifəsinə gətirdi. Əslində isə Moskvanın planı təcridcən reallaşdı. Moskvanın məqsədi Vardanyanı separatçıların lideri Araik Arutunyanla əvəzləyib Bakı ilə dialoqu təmin etmək idi. Ancaq rəsmi Bakı ilk gündən bəyan etdi ki, Ruben Vardanyanla heç bir dialoq olmayacaq, o Qarabağa yad ünsürdür. Ruben Vardanyanın Moskvada milyardlarla gəlir gətirən şirkətlərini başqalarına tapşırıb gərgin bölgəyə köçməsinin onun öz aqlının məhsulu ol-

formada tənqid edirdi, bu dəfə isə o separatçıların liderini ağır sözlərlə ittiham edib. Vardanyan Qarabağ ermənilərinin kənar çağırışlarla yanaşı daxilə də ciddi problemləri olduğunu bu sözlərlə izah edib: "Mən 6 ay əvvəl "vəzifəmi" tərk edəndə belə demişdim: Əgər "prezident" düşmənlə mübarizəyə hazırdırsa mən qarışıq hamımız onu dəstəkləməliyik. Ancaq biz nə lider, nə də baş komandan gör-dük. Cəmiyyəti aldatmaq düzgün deyil. Araik, Siz vədinizi yerinə yetirmədiniz. Siz istefa verəcəyinizi vəd etmişdiniz, həmin söhbətdə 8 nəfər şahid olub. İstefa vermək əvəzinə Sizə təzyiq edildiyini və buna görə istefa verə bilməyəcəyinizi söylədiniz. Siz insanlara fərqli-fərqli sözlər deyirsiniz. Siz bizim müqavimət gücümüzü zəiflədirsiniz. Siz bütün qırmızı çizgiləri aşmışınız. Qarabağ erməniləri Sizdən hesabət tələb edəcək və mən onları dəstəkləyəcəm". Ruben Vardanyan faktiki Araik Arutunyana ultimatum elan edib. "İstefa vermədən, biz Səni buna

da Qarabağda qalmaq istəmirlər. Belələri hərbi formalarını mülki geyimə dəyişərək Ermənistan pasportu ilə Qarabağı tərk edə bilərlər. İkinci qrupa Rusiya pasportu olan Qarabağ erməniləri aiddir. Onlar da Rusiyaya köçməyə üstünlük verə bilərlər. Üçüncü qrupa Qarabağ ermənilərinin özləri aiddir. Bu o ermənilərdir ki, Azərbaycan qanunları ilə yaşamaq istə-mirlər. Bu ermənilər onu da anlamağa başlayıblar ki, yaxın gələ-cəkdə Azərbaycan qanunları ilə yaşamaqçılarsa, Qarabağda həyatlarını davam etdirə bilməyəcəklər və ona görə indidən bölgəni tərk etməyə başlayıblar". Politoloq sözlərinə görə, axtarıbda olan caniləri çıxmaq şərti ilə bu 3 qrupa Azərbaycan ərazisini tərk etməyə şərait yaradılması doğru strategiyadır: "Bəli, köç başlayıb, ancaq bu hələ ki, kütləvi şəkil al-

bi - siyasi hakimiyyətdir. Deməli, istənilən təxribata görə məsuliyyəti rəsmi İrəvan daşıyır. Bu isə o deməkdir ki, Paşinyan siyasi iradə göstərməlidir. Ermənistan hərbi - siyasi hakimiyyəti üçüncü qüvvələrin pozuculuğu fəaliyyətinin qarşısını almalıdır. Beləliklə, həm də öz səmimiyyətini nümayiş etdirə bilər".

Zamanın rəsmi İrəvanın ələhinə işlədiyini deyən siyasi ekspetin fikrincə, Paşinyan təxribatların dayandırılması üçün çalışmalıdır: "Əks halda bunu Azərbaycan ordusu edəcək. Əgər qarşıdakı 1 həftə - 10 gün ərzində provokasiyalar yenə də təkrarlanarsa, Azərbaycan ciddi hərbi tədbirlər görə bilər. Növbəti əməliyyatın başlanması da tamamilə gözləniləndir. Çünki söhbət təhlükəsizlikdən və siyasi prioritetlərimiz üçün yaranan təhdiddən gedir".

Vazeh BƏHRAMOĞLU

Qarabağlı separatçıların rəhbərliyindəki intriqalar, qarşıdurmalar və didişmələr keyfiyyətcə yeni səviyyəyə keçir. Separatçıların lideri Araik Arutyunyan onu devirmək istəyində olan Ruben Vardanyandan ilk dəfə açıq-aşkar hədə və xəbərdarlıq aldı.

Qarabağlı erməni separatçıların onillərdən bəri davam edən uzun-uzadı, təhlükəli və mənasız siyasi macələrinin sonu çatmaqdadır. Xankəndindəki xuntada dünyanın bütün başqa separatizmə mübtəla olmuş bölgələrindəki hadisələr təkrarlanır: efemer hakimiyyət uğrunda mübarizə alovlanır, düşərgələrə və qruplara parçalanmış separatçılar arasında qarşıdurma gərginləşir, vahid liderin yenilənməsi axtarışları adı altında qiyam və ya çevriliş kimi interpretasiya edilə biləcək proseslər sürətlənir.

Xankəndində indi separatçıların lideri Araik Arutyunyanla Rusiya Federasiyasının bu bölgəyə yolla-dığı və göstərişlər verərək konkret əməlləri tapşır-dığı Ruben Vardanyan arasındakı qarşıdurma pik həddə çatıb.

"Burada, məbəəd kompleksində duraraq sizə, qarabağlı ermənilərə, Ermənistan ermənilərinə, bütün dünyada yaşayan ermənilərə səslənirəm. Kənardakı düşmənin bizə təzyiqləri ilə yanaşı, içimizdəki insanların əməlləri nəticəsində itkilərimiz artır, mövqelərimiz zəifləyir.

İndiki vəziyyətdə qarabağlı ermənilər arasında ən böyük məsuliyyət daşıyan insana səslənirəm. O, Araik Arutyunyan-dır", - Ruben Vardanyan sabiq Ağdərə rayonunun hazırda Kəlbəcər rayonuna aid Kolatağ kəndindən 1,5 km aralıda yerləşən Akopavəng kilsə kompleksinin qalıqlarının arasında videomüraciət yazdıraraq yayıb.

Qədim alban kilsəsini "erməni məbəəd kompleksi" kimi qələmə verən Ruben Vardanyan Rusiya Federasiyasının siyasi istəblşməntindəki bəlli qüvvələrin tapşırığı və konukret təlimatları ilə Xankəndinə ezam ediləndən bəri ilk dəfə qarabağlı erməni separatçıların lideri Araik Arutyunyana qarşı çıxıb.

Araik Arutyunyanla münasibətlərinin normal, hətta çox yaxşı olduğunu fasiləsiz təkrarlayan və başladığı proseslərin mahiyyətini söz yığının-da gizlədərək mücərrəd açıqlamalarla məşğul olan Ruben Vardanyan ilk dəfədir ki, hakimiyyət mübarizəsi apardığını aşkar etiraf edib. O, A.Arutyunyana suçlayıb, qarabağlı ermənilərin "mərüz qaldığı çətinliklərdə və üzleşdikləri məşəqqətlər"de əsas baiskar adlandıraraq ittiham edib.

Onun sözlərinə görə, altı ay əvvəl, Xankəndindəki xuntanın "dövlət naziri" postundan kənarlaşdırıl-mazdan əvvəl Araik Arutyunyana deyibmiş: "Əgər həqiqətən mübarizə aparmaq, buradakı ermənilər üçün lider və ali baş komandan olmaq istəyirsinizsə, yanınızda dayanmalı, bizi gerçəkden irəliyə aparmalı və bütün çətinlikləri dəf etməyimiz üçün hər şeyi etməliyik".

Ruben Vardanyan hesab edir ki, Araik Arutyunyan bunu bacarmadı.

O, A.Arutyunyana məsuliyyət-sizlikdə, ikiüzlülükdə, pula və inzi-

Araik Arutyunyanla Ruben Vardanyan arasındakı qarşıdurma pik həddə çatıb

Vardanyan yeni şans vəd edən situasiyanın yarandığını düşünür və Arutyunyana kənarlaşdıraraq xuntaya rəhbərlik etmək istəyir

bati resursa güvənərək istədiyini etməkde, ermənilərə sürekli yalan danışmaqda suçlayıb.

"Ötən həftə dediniz ki, istefa verəcəksiniz və kimse sizi fikrinizdən döndərməyə çalışmasın. Sözlünüzü şübhə edənler az olmadı və əfsuslar ki, onlar haqlı çıxdılar - verdiyiniz sözü tutmadığınız, vədinizə əməl etmədiniz. Gün gələcək, məsa arxasında oturacağıq və onda biləcəm ki, hər kəsə bir söz deyibsiniz. Məlum olacaq ki, birləşməyimizi, bir yumruq olmağımızı istəmirsiniz. Dəfələrlə ünsiyyətdə olmuşuq və bilərəm ki, prinsiplər, dəyərlər, ideologiya sizin üçün önəmli məsələlər deyil. Sizə yazığım gəlir", - Ruben Vardanyan deyib.

Daha sonra o, A.Arutyunyanın istefası məsələsinin yerli "parlament"də müzakirə edildiyi an bina-nın qarşısına silahlı könüllülərin yığılmasını da «təşkil edilmiş oyun» adlandıraraq, bu oyunda Arutyunyana ittiham edib.

Sonda R.Vardanyan ultimatu-mu səsləndirib: "Buraya gəldiyim ilk gündən mənə qarşı olubsunuz. Üzə vurmamışam. Lakin insanlar meydanlara, küçələrə çıxıb sizdən hesabat tələb etmək hüququna malikdir. Bunu etsələr, həmin adamların yanında olacağam. Siz heç zaman qarabağlı erməniləri anlamayıbsınız, anlamayacaqsınız da".

Görünən budur ki, R.Vardanyan yeni şans vəd edən situasiya-nın yarandığını düşünür. O, Araik Arutyunyana kənarlaşdıraraq xuntaya rəhbərlik etmək istəyir.

Vardanyanın fikrincə, A.Arutyunyan və onun komandasında olan şəxslər qarabağlı ermənilərin azərbaycan cəmiyyətinə reinteqra-siyası ilə bağlı Bakının şərtləri ilə

tələblərinə "yeterincə sərt müqavimət göstərmirlər".

Ruben Vardanyanın sabiq Ağdərə rayonundakı alban kilsəsinin heyətində yazılmış videomüraciəti pafos, şüarçılıq, patetika və söz yığının-dan ibarət olsa da, erməni əsilli rusiyalı milyarder Xankəndindəki xuntanı "daha sərt tədbirlərə əl atmağa" çağırıb.

O, hesab edir ki, hazırda Rusiya Sülhməramlı Kontingentinin (RSK) müvəqqəti yerləşdiyi ərazilərdə yaşayan ermənilər mütləq silahlı olmalı və "Bakıya cavab verməlidir".

Təbii ki, Vardanyan təqribən 10 min nəfərlik silahlı qarabağlı erməni separatçıların da unutmur.

Araik Arutyunyanın daim yalan danışdığını və ətrafındakı insanları aldatdığını söyləyən R.Vardanyan bu yalanların nədən ibarət olduğunu, kimlərə və nə zaman deyildiyi-ni dəqiqləşdirmir.

"Erməni xalqı bunu bizə bəislə-maz", "qarabağlı ermənilər şərəfli xalqdır" kimi absurd ifadələri bol söyləyən Vardanyan videomüraciətində eyham vurub ki, sən demə, Araik Arutyunyan qarabağlı erməni separatçıların Bakıya "satmaq" və Xankəndindən qaçmaq niyyətindədir.

Ruben Vardanyan indiki situa-siyanı özü üçün əlverişli şans hesab edir və Araik Arutyunyana ista-faya vadar etərək Xankəndindəki xuntanın idarəetmə rıçaqlarına yil-yələnmək niyyətindədir.

O, tələsir, çünki Moskvadakı kuratorlarının nəzərində bacarıqlı insan, verilmiş təlimatları yerinə yetirən fiqur təsiri yaratmaq istəyir.

Tələskənliyi də səbəbsiz deyil: Xankəndində göndərilirdiyi gündən

heç birini gerçəkləşdirə bilmədiyindən və "etimadı doğrultmadığından" qəzəblidir.

Kilsə heyətindəki aqressiv videomüraciətin ertəsi gün R.Vardanyan Ermənistan telekanallarından birinə müsahibə verərək ritorikasını yumşaltmağa və A.Arutyunyanla müəyyən şərtlərlə əməkdaşlığa hazır olduğunu söyləmə də, İrəvan deyilənlərdən nəticə çıxarıb.

Xankəndində separatçılar arasındakı qarşıdurma gərginləşərək sərtləşdikcə, kənar oyunçuların hadisələrə müdaxiləsi güclənəcək.

Həmin oyunçular isə Rusiya Federasiyası, Ermənistan rəhbərliyi, müxtəlif ölkələrdəki erməni diasporudur.

Amma oyun zamanı bitib. Qarabağlı erməni separatçıların seçim imkanları həddən ziyadə məhdud olduğundan onlar vurnuxur, vaxt qazanmağa çalışır, vəziyyəti eskalasiyaya doğru aparır və Azərbaycanı yeni hərbi əməliyyata baş-

bəri R.Vardanyan ona tapşırılmış işlərin heç birinin öhdəsindən gəlməyib.

Tapşırıqlar barədə yazmışıq: Ruben Vardanyana verilmiş təlimatlar RSK-nın nəzarət arealında vəziyyəti gərginləşdirmək, Azərbaycanla Ermənistan arasında yekun sülh sazişinin imzalanmasına yönəlmiş prosesin dayanmasına nail olmaq, qarabağlı ermənilərin Azərbaycana reinteqrasiyasına yol verməmək və Xankəndindəki separatçı xuntanı Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın idarəetmə-sindən çıxararaq müstəqil siyasi vahidə çevirmək.

Ruben Vardanyan bu tapşırıqları yerinə yetirəndən sonra Ermənistan hakimiyyəti ələ keçirmək üçün proseslərə başlamalı, Nikol Paşinyanın hakimiyyətdən kənarlaşdırılmasına yönəlmiş hadisələrə təkan verməliydi.

O, sadalanan tapşırıqlardan

lamağa təhrik etməyə çalışırlar.

Təqribən 10 min nəfərlik silahlı qarabağlı separatçılar bilirlər ki, onların RSK-nın nəzarətindəki arealı tərk etmək və ya həmin məkanlarda qalaraq normal yaşama başlamaları üçün tərk silah olmaları şərtidir.

Laçın yolu ilə Ermənistanla yolanmaq da asan olmayacaq: Azərbaycanın hüquq-mühafizə orqanlarının hərbi cinayətkar saydıqları şəxslər məsuliyyətə cəlb ediləcəklər. Digər problem isə Nikol Paşinyanın bu şəxsləri Ermənistanda görmək istəməməsidir: Ermənistanın baş naziri bilir ki, həmin ermənilərdən ölkədəki radikal müxalifətçilər və revanşistlər mütləq şəkildə hakimiyyətə qarşı hazır elektoral baza qismində istifadə edəcəklər.

Sadalanan səbəblər təbii ki, Ruben Vardanyanın iştirakına səbəb olub. Amma gecdir...

Elçin Aloğlu

Narkomaniyaya qarşı mübarizədə harada səhv edirik?

Azərbaycan dövlətinin gündəmində hazırda əsas iki məsələ durur: ərazi bütövlüyümüzün tam təmin olunması və narkomaniyanın kökünün kəsilməsi. Bu günə qədər bir çox ekspertlərlə apardığımız müsahibələrdə narkomaniyaya qarşı mübarizəyə toxunmuşuq. Demək olar ki, bütün ekspertlər narkotiklərin cənginə düşmüş cəmiyyətimizin xilas olmasının yolu kimi ilk növbədə maarifləndirmə zərurətini irəli sürürlər. Bəllidir ki, biz cəmiyyət olaraq SSRİ-nin "şinelindən çıxmışıq" və o dövəmdə toplumun dövlətin təbliğat maşınında "yoğrulduğunu", müəyyən bir istiqamətdə yönləndirildiyini görmüşük. Tədris-təlim müəssisələrinin də bu məqsədə xidmət etdiyi bəlli idi. Sözsüz ki, bu yontəmin müsbət və mənfi tərəfləri var. Amma bunu vurğulmalıyıq ki, əhəlin mənəvi tərəfdən tərbiyəsi və yönləndirilməsi xarici qüvvələrin yox, dövlətin monopoliyasında idi. Gəlin görək, indi durum necədir?

(Əvvəli ötən sayımızda)

Əslində hərbi vətənpərvərliyin təbliği, milli ruhda yetişdirilmə baxımından bu konsepsiya bizdə də həyata keçirilə bilər. Çünki, yuxarıda dediyimiz kimi, narkomaniya və başqa neqativ hallara meyliklik ideoloji boşluq, mənəvi aşınmanın sadəcə bir təzahürüdür. Konsepsiyanın tərkibindəki sağlam həyat tərzinin, yad ideyalara və cinayətkarlığa qarşı mübarizənin təbliği öz-özlüyündə milli ruhda tərbiyəni təmin edəcək.

Narkomaniyanın ilkin səbəblərindən olan ailədəki uşaqlara üz verən travmalar isə Səhiyyə Nazirliyinin seqmentində həllini tapmalıdır. Necə ki, sahə həkimləri fəaliyyət göstərər, Səhiyyə Nazirliyinə təbə olan, ailələrlə məşğul olacaq psixoloqlar da bu mübarizədə rol oynaya bilər.

Toplumun narkotiklərə və

Və yaxud bu "bəla"ya qarşı QHT-lər, yoxsa dövlət mübarizə aparmalıdır?

başqa neqativ vərdişlərə qarşı "silahlanma" tədris sistemi çərçivəsində dərs vəsaiti kimi proqrama salınacaq kitablarla dəstəklənə bilər. Məsələn, Sovet dövründə məktəblərdə şagirdlərə yeniyyətlik dövründə ailə dəyərlərini aşılaraq "Ailə" adlı tədris vəsaiti var idi. İndi də bu səpgidə dərs vəsaitləri proqrama salına bilər. Yaxud narkotik və pis vərdişlərin zərərini aşılaraq dərs kitabları tədris edilə bilər. Məsələn, psixiatr-narkoloq, yazıçı Asif Kəngərlinin müəllifi olduğu kitablar mühüm vəsaitlərdən hesab oluna bilər.

Cəzalanma - satış məqsədi ilə deyil, şəxsi istifadə ilə yaxalanmış narkotik istifadəçisini qeydiyyata almaq, həbs əvəzinə məcburi reabilitasiyaya cəlb etmək, nəzarət altında saxlamaq, sosial kredit şkalasına cəlb etmək. Narkotik satıcılarını isə əmlakın müsadirəsi ilə cəzalandırmaq, reklam lövhələrində onları nümayiş etdirmək, biabır olmasını, tanınmasını təmin etmək, sosial kredit şkalasında qiymətləndirilməsi, bu şkalanın onun həyatını yönləndirməsi və s. uyğun cəza

ola bilər. Habelə "əməkdar narkotik satıcıları"nın narkotik istifadəçilərindən ayrı saxlanması da məqsəduyğundur. Düşünürük ki, yeniyyətlərin ayrı mərkəzlərdə reabilitasiyaya yönləndirilməsi, onların marağının doğru yöndə təmin olunması, boş vaxtın səmərəli məşğuliyyətlərlə keçirilməsinin hansısa qurumda koordinasiya edilməsi də nəzərə alınmalıdır.

Digər tərəfdən, narkomaniyanı tətikləyən daha bir səbəb kimi işsizlik önə çıxır. Bu amil müsahibələrin gedişində narkoloq-psixiatrların dilindən dəfələrlə səsləndirilib. İşsizlik, yetersiz qazanc problemi bərabərində başqa sosial problemləri də gətirir. İşsizlik, yaxud normal əmək fəaliyyətinin olmaması Əfqanıstanda dolanışqı üçün torpağına tiryək ekən fermerlərin təcrübəsində və İranda minlərlə insanın dolanışqı xətrinə hamılıqla narkotik satıcısı "peşəsinə yiyələnən" ailələrin faciəsində öz sözünü deyir. İşsizlik faktorunun ölkəmizdəki narkotikarət şəbəkəsinin kiçik həcmli "əməkdaşları"nın - sıradan narkotik satıcılarının bu bataqlığa ilişməsinə

Elə, bir sıra Avropa dövlətlərində yaşayan ekspertlər də Avropanın narkotik siyasətinin iflasa uğradığını, qitənin narkotik baronlarının cənginə düşdüyünü, cəmiyyətin narkotik girdabında batdığını açıq səsləndirirlər. Odur ki, Avropanın narkotik siyasəti bizim üçün nümunə ola bilməz...

muş narkomanlar dövlətin onlara təqdim etdiyi reabilitasiyaya yaxın dururlar. Dövlət narkotiki dekriminallaşdırmaqla onları həbsdən reabilitasiyaya yönəltmək istəyir, onlarsa bundan istifadə edərək "tam sürətlə narkotiklərə dalırlar". Polis isə heç bir şey edə bilmir.

Avropa dövlətləri insanları narkotikdən qurtarmaqdansa, narkobaronların narkotikdən qazandığı gəlirləri vergiyə cəlb etmənin dərdindədir. Belə təsəvvür yaranır ki, hökumət narkotik istifadəsinin onların hüquq azadlığı olmasını tanıyır, onları bu fikirdən döndərmək, vaz keçirmək dərdində deyil. Sadəcə onları narkokafelərə doldurmaqla bundan da dövlət büdcəsinə vergi gəlməsinə ça-

rolu olmamış deyil. Bu səbəbdən, məsələyə kompleks yanaşmaq insanın anadan olmasından yetişməsinə qədər olan fazada onu narkotik yoluna aparan çıxışları kəsməkdə əsasdır.

Hazırda Avropada narkotik istifadəsi ilə yanaşı, "şəxsi istifadə üçün" narkotik saxlanması da daxil olmaqla, ən ağır narkotiklər dekriminallaşdırılır. Bunun geniş yayılmış təcrübəsi Portuqaliyada tətbiq olunur. Amma iş o yere çatıb ki, narkotikin kriminal əməllər siyahısından çıxarılmasının bəhrələrini Portuqaliya "yıgıb-yığırdı" bilmir. Belə ki, yaxası polisin əlinə keçməkdən xilas ol-

lışır. Elə, bir sıra Avropa dövlətlərində yaşayan ekspertlər də Avropanın narkotik siyasətinin iflasa uğradığını, qitənin narkotik baronlarının cənginə düşdüyünü, cəmiyyətin narkotik girdabında batdığını açıq səsləndirirlər. Odur ki, Avropanın narkotik siyasəti bizim üçün nümunə ola bilməz. Biz övladlarımızın, yaxınlarımızın, hətta qonşularımızın belə, başına gələnlərə laqeyd qala bilmərik. Bizi bu baxımdan Avropadan fərqləndirən çalarlar var və Azərbaycanın narkomaniyaya qarşı mübarizə konsepti milli zəminə əsaslanmalıdır.

Hazırladı: İ.SABIRQIZI

"SHAURMA №1"-i saxta imza ilə adına keçirmək istəyən şəxsin kimliyi bəlli oldu

Ceyhun Məhərrəmovun Teymur İmamverdiyevə hüquqlarının könüllü keçməsi haqqında imza saxtalaşdırıb

Hurriyyet.az xəbər verir ki, "SHAURMA №1"-nin tanınmış şəbəkəsinin keçmiş direktoru Ceyhun Məhərrəmov bildirib ki, ona Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən 4 mart 2010-cu il tarixli (reyestr nömrəsi 2010 0274) "SHAURMA №1" nömrəli əmtəə nişanına hüququnun təsbit edilməsi həmin sertifikat ilə verilib. Lakin vəkilinin araşdırması zamanı məlum olub ki, eyni zamanda, həm buraxılış tarixi, həm də reyestr nömrəsi ilə eyni olan sənəd Teymur İmamverdiyevə də verilib.

Deməli, ilkin olaraq, Ceyhun Məhərrəmovun Teymur İmamverdiyevə hüquqlarının könüllü keçməsi haqqında imza saxtalaşdırıb. Bundan sonra Teymur İmamverdiyev, Standartlaşdırma üzrə Dövlət Komitəsinin məsul şəxslərinin "köməyi ilə" əqli mülkiyyətə sahibliyi barədə saxta sənəd alaraq 3-cü şəxslər vasitəsilə onu öz adına keçirə bilib.

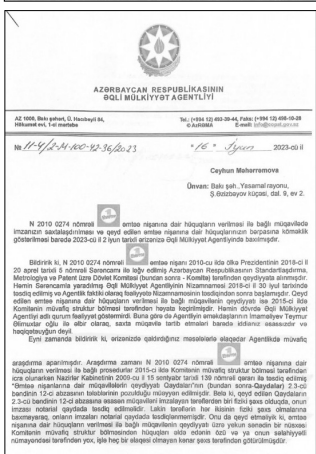
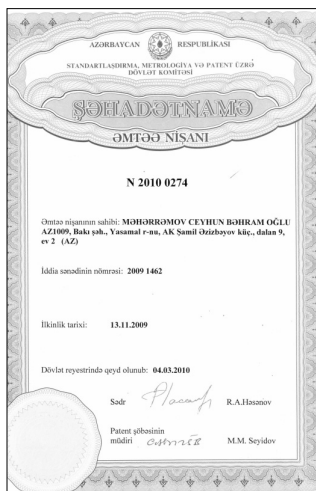
Buna görə, Ceyhun Məhərrəmovun yerinə çəkilən imza, ilkin olaraq ekspertizaya göndərilib, və əlyazma üzrə ekspert Şükür Hüseynovun rəyinə əsasən bilinib ki, "imza

kobud şəkildə saxtalaşdırılıb". Bundan əlavə, Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının Madriddə (İspaniya) yerləşən mənzil-qərargahı 3 mart 2010-cu il tarixli 2010 0274 reyestr nömrəli "SHAURMA №1"nömrəli əmtəə nişanı hüququn Ceyhun Məhərrəmovə aid olduğunu təsdiq edən cavabı elektron məktub ilə göndərib. Həmçinin bu hüququn 2023-cü ilin oktyabr ayının sonuna qədər Belarus, Çin, İran, Qazaxıstan, Ukrayna və Rusiya ərazisində də tanındığı təsdiqlənib.

Nəzərinizə çatdırraq ki, əqli mülkiyyət hüququn "Əmtəə nişanları və coğrafi göstəricilər" üzrə "Sənaye Mülkiyyəti" bülletenində tanınması barədə sənədli sübutlar da vəkil tərəfindən əldə olunub.

Əqli Mülkiyyət Agentlik Ceyhun Məhərrəmovun sözlərini, yeni "SHAURMA №1"-nin şəriklərindən birinin qohumu Teymur İmaməliyevin adına "SHAURMA №1" əmtəə nişanının "yenidən rəsmiləşdirilməsinin" QANUNSUZ olduğunu təsdiqləyib.

Bundan əlavə, Ceyhun Məhərrəmov bildirib ki, "SHAURMA №1" əmtəə nişanının qanunsuz onun əlindən alınması və saxtalaşdırılması xəbəri məlum olduqdan sonra, o, ailəsinin və qonşularının gözü önündə vəhşicəsinə

döyülüb. Məhkəmə-tibbi ekspertizası C.Məhərrəmovun sağlamlığına xəsarət yetirdiyini müəyyən etdikdən sonra Xətai prokurorluğunda xuliqanlıq maddəsi ilə cinayət işi açılsa da, bundan sonra işə bu iş ətrafında tamamilə anlaşılmaz manipulyasiyalar başlayıb: iş 36-cı bölmədən Xətai rayon polis bölməsinə, sonra camaatın indi də "qorotdel" adlandırdığı Bakı şəhər Baş Polis İdarəsinə, sonra prokurorluğa, sonra işə yenidən "qorotdel"ə qayıda-qayıda CM-nin 221.3-cü maddədən düşür sanksiyası ağır olmayan maddəyə. Nəticədə hakim işi 128-ci maddəyə tövsif edib və döyülmənin bütün iş-tirəklərini 9 ay müddətinə şerti cəzası ilə cinayətkarların ürəklərini açıb. Eyni zamanda, Ceyhun Məhərrəmovu işə eyni maddə ilə cəzalandırmağı unudaraq onu köhnə maddə ilə (CM 221) bir il sınaq müddəti cəzalandırırlar. Bundan əlavə, bütün subutların olmasına baxmayaraq prokuror belə həmin qanunsuz tövsif ilə bağlı protest belə vermir. Hazırda işə Ceyhun Məhərrəmov hökmdən şikayət etdiyindən onun işi Ali Məhkəmədə baxılır.

Bunu da qeyd etmək yetər ki, C.Məhərrəmovu döyən məhkumlar elektron qolbaqlar olmadan ölkədə sərbəst dolaşaraq hər kəsi inandırır ki, onlar hər şeyə qadirdirlər, təkcə hakim və müstəntiqlər deyil, bütövlükdə qanunlar da onlara tabedir.

Aydın məsələdir ki, bütün bunlar saxtakarlıqla əmtəə nişanını sahibinin əlindən alan və özünü də döymələrinə rəğmən faktiki olaraq cəzalanmayan qanun pozanların gücünə yox, qanunun təntənəliyinə inanmaq istəyən Ceyhun Məhərrəmovu narahat etməyə bilməz.

Jalə FAMILQIZI

Evi saxta sənədlərlə ələ keçirilən şəxsdən şok açıqlamalar

"Həbsdə qalmaq üçün açılmayan cinayətləri boynuma aldım..."

Gəncə şəhər sakini Hüseynov Anar Telman oğlu tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub.

Şikayətçi iddia edir ki, anası öləndən sonra ona qalan evi saxta sənədlərlə mənimsəyiblər: "Mən, Hüseynov Anar Telman oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimin araşdırılması üçün mənə kömək göstərsiniz.

Bildirim ki, 1978-ci ildə Gəncə şəhərində anadan olmuşam. Uşaq evinin sakini olmuşam. Bütün başıma gələnlər savadsızlığımdan və yiyəsizliyimdən olub.

1983-cü ilə kimi 2 nömrəli uşaq evindən Hüseynova Lətafət xanım tərəfindən övladlığa götürülmüşəm. Lətafət xanım ağır xəstəlikdən vəfat edəndə qədar mənə saxlayıb. Vəfat etdikdən sonra mənə Şüvəlanda 2 nömrəli internat məktəbinə yerləşdirilib. Mənə analıq edən şəxs ölməmişdən qabaq mülkünü sənədlə mənə əmanət etmişdir.

Artıq böyüyüb yaş həddini doldurduqdan sonra internatdan çıxaraq, Ağdaş rayonuna getdim. Ağdaş İcra Hakimiyyətinin qəbulunda oldum və ondan xahiş etdim ki, anamdan qalan evi yaşamağım üçün mənə versin. İcra Hakimiyyəti də sənədləri təqdim etdi və həmin evdə məskunlaşmağa başladım.

Bir neçə ay oldadı ki, yaşadığım evdə qonşum Nahi-də tərəfindən şərhlənərək həbs edildi. Sən demə, həmin qonşumun qərəzli məqsədi var imiş. Həbsdən çıxandan sonra evimə gəldim və bildirdilər ki, mənim adıma olan ev başqa adama satılıb. Hər yerə getdim, mü-raciət etdim, sübut etdim ki, mən ev satılan vaxt həbsdə olmuşam, evimi kim, necə sata bilərdi?! Mənə qonşum və s. adamlar hədə-qorxu gəlirdilər, amma heç birinə məhəl qoymurdum. Çünki mənim olan evi saxta sənədlərlə satıblar.

Növbəti dəfə mənə həbs etdirdilər, ümüdimi kəsdim, başladım açılmayan cinayətləri boynuma alıb, həbsdə qalmağa. Çünki gedəcək yerim yox idi. Həbs həyatı çətin olsa da, ən azından yeməyimizi verirdilər. Dəfələrlə "srok" yatmışam.

Hazırda vərəm xəstəsiyəm. Ağdaş rayonuna getməyə qorxuram, yenidən həbs etdirəcəklər. Xahiş edirəm, yetimçiliklə böyüyən mənə səlahiyyəti çatan cəxslər kömək etsin. Küçələrdə qalmışam, heç kəsım yoxdur. Evimi alan şəxs Baxşəliyev Şəker və onun oğlanları mənə təhdid edirlər. Hansısa dövlət kanalında müxbir işləyən qohumlarının əli ilə mənə yenidən həbs etdirəcəklərini deyirlər. Müxbir bir xanımın əli ilə, onun tanıdığı adamlar vasitəsilə saxta sənədlər düzəldərkə, evimi mənimsəyiblər.

Bu yazı efi-rdə və yaxud saytda gedəndən sonra mən bilərəm ki, yenidən bir yol tapıb mənə həbs etdirəcəklər, ya da döydürəcəklər. Amma yaşamağa yerim yoxdur, çarəsizəm. Ağdaş rayonu, Müşviq İsəyev küçəsi, dalan 1, ev 29-da qeydiyyatdayam. Sənədlərim də var. Məhkəməyə müraciət edirəm, baxılımr. İcra Hakimiyyəti qarışmır. Mən kimdən kömək istəyirəm? Xahiş edirəm, mən öləne kimi evimi mənə versinlər, mən çox çarəsiz vəziyyətə salıblar".

Jalə FAMILQIZI

Redaksiyadan: Yazıda adları çəkilən şəxslərin mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Göyçay rayon sakini "Azərbaycan"dan şikayətçidir

Famil Bağirov: "Mənə təklif edirlər ki, öz vəsaitimlə bu işi görüm..."

Göyçay rayonu, Yeni Qızılca kənd sakini Famil Sabir oğlu Bağirov tərəfindən Hurriyyet.az saytının redaksiyasına şikayət məktubu daxil olub.

Şikayətçi bildirir ki, "Azərbaycan" onun yolunu bağlayıb: "Mən, Bağirov Famil Sabir oğlu, yazaraq sizdən xahiş edirəm ki, problemimi işıqlandırarsınız.

Artıq yazmadığım, şikayət etmədiyim orqan qalmayıb.

Göygöl rayonu Yeni Qızılca kəndində yaşayıram. Bizim məhəməzə giriş yoxdur, qaz boruları bütün yolu bağlayıb. Göygöl rayon qaz idarəsinə və Gəncə regional qaz idarəsinə şikayət etmişik. Lakin şikayətin mahiyyəti ilə maraqla-

nan yoxdur. Mənə təklif edirlər ki, öz vəsaitimlə bu işi görüm. Bunu da etməyə

mənim gücüm, imkanım yoxdur.

2 övladım var, ailə sahibiyəm. Dövlətdən gəlirim yoxdur. Sosial müavinət da almıram. Heç bir yerdə işləmirik.

Sizdən xahiş edirəm ki, bu məsələni ictimailəşdirin, "yuxarı"da oturanlar görüb, bəlkə bir tədbir görələr".

Jalə FAMILQIZI

İndi dağlar diyarı Lerikə vəzifəyə gələn-lər özündən başqa heç kimi fikirləşmir. Rayon mərkəzdən uzaqdır, insanları da ölkə rəhbərinə ürək-dən inandığına görə onun göndərdiyi hər hansı vəzifə sahibinə dəstək durub, qurub-yaratmaqla yaxşı gün-güzəran istəyirlər.

Lerik camaatı safdır, halal yaşamağı bacarır. Təəssüf ki, məmurların əli ilə onların bu səmimiyyəti başlarına bəla olur. Yeni, ölkə başçısının etimad göstərdiyi adam xalqın xeyrinə iş görmək əvəzinə, onlara qarşı laqeyd münasibət göstərir, yürütdüyü qərəzli siyasət yeni problemlərə yol açır. Nəticədə Lerikli kəndlisi ağır güzəran üzündən doğma ocağını qoyub baş yerdə özünə xoş həyat axtarır. Dediym vəziyyət gün keçdikcə bir daha pisləşir. Çünki lerikilərin bəxtinə yalan vədlərlə dövləti aldadan məharətli rəhbərlər düşür.

Rayonda elə kənd vardır ki, 30 ildən çoxdur onun taleyi heç kimi düşündürmür. Problem bataqlığında can verən Dzdipok, Qışlaq, Loda, Ləker, Venedidə... artıq insan kimi yaşamaq sadəcə qeyri mümkün. Uzun illərdən yığılıb qalmış sosial məsələlər, məmurların yalaq

Problem bataqlığına düşən Lerik

Rayonda elə kənd vardır ki, 30 ildən çoxdur onun taleyi heç kimi düşündürmür

vədləri, əhaliyə qarşı məsuliyyətsiz davranışları adlarını göstərdiyim yaşayış məntəqələrini iflic günə salıb. Belə kəndlər Lerikdə çoxdur, onların əksəriyyəti boşalıb. Sovet vaxtı 60 evdən ibarət kənddə indi beş-altısı qalmışdır. Qalmağa məcbur olanlar isə yaşlı sakinlərdir.

Kəndlilər deyirlər ki, doğma Azərbaycanda özümüzü "atılmış" kimi hiss edirik. Məmurlardan bütün ümidimiz üzüldü. Onsuz rayona gələn, bir-iki ay asıb-kəsməklə özünü gözə soxan rəhbər sonradan kəndliyə qayğı göstərmək yerinə, yaratmaz fəaliyyəti əksinə onu da-

ha ağır günə qoyur...

Bu gedişlə Lerikin kəndləri çətin bir də köhnə yaraşıqlı, bollu, sevincli günlərə qayıtsın. Artıq camaat payızın palçıqına, yayan toz-torpağına, sosial məsələlərin ağır-acına öyrəşib. Amma yanacaq qıtlığına şaxtalı qış günləri dözmək olmur.

Dağ kəndlərin kabusuna çevrilən bu məsələnin səbəbkarı elə dövlətin etibar etdiyi məmurlardır. 10-15 il bundan əvvəl necə ki, kəndlərə mavi qazın verməsini ortaya atdılar, meşələr əhalinin üzünə bağlandı. Fərsətdən istifadə edib yanacaq odunun qiymətini qaldırdılar qızıl qiymətinə. Hazırda onu almağa hər adamın imkan çatmır. Bir də heyətlərdə kəsiləsi meyvə ağacları qalmayıb. Nəticədə dünyanın çox hissəsinə təbii qazın ixracını ilbəil artıran ölkənin vətəndaşları isə şaxtalı qışda otaqlarını isitməyə yanacaq tapa bilmirlər. Elə başımıza gələn belələrin çoxu da özümüzə qarşı bəlgənəlikdən olur.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyinin üzvü

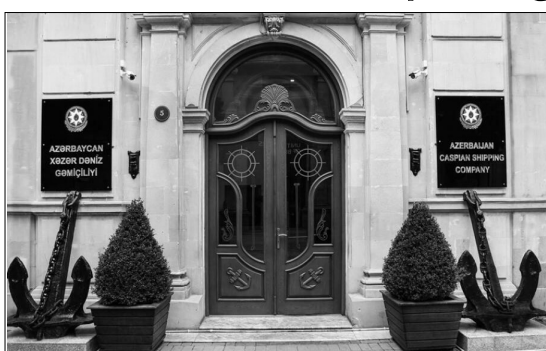
Müharibə iştirakçısını "yararsız" hesab edən ASCO

Rauf Vəliyev Prezidentin tapşırığına niyə əməl etmir?

Aylar öncə Vətən müharibəsi iştirakçısı Məmmədov Samran Rəffaq oğlu publika.az-a müraciət edərək ixtisası üzrə iş tapa bilmədiyini vurğulamışdı. Samran Məmmədov 2018-ci ildə Azərbaycan Dövlət Dəniz Akademiyasının Azərbaycan Dənizçilik Kollecinin "Gəmilərin təmiri" ixtisası üzrə məzun olub. Dəfələrlə aidiyyəti qurumlara müraciət etməsinə baxmayaraq, onun üçün iş tapmaq müşkülə çevrilib.

Samran Məmmədov 44 günlük Vətən müharibəsində "Füzulinin azad olunmasına görə", "Xocavəndin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub. Hazırda çətin durumda olan Məmmədov "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-yə bir neçə dəfə müraciət edib. Lakin onun müraciətinə baxılmadığını bildirib. Lakin publika.az bu məsələni ictimailəşdirəndən sonra "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-dən bildirdilər ki, müharibə iştirakçısının problemi nəzərə götürüləcək.

Samran Məmmədov bildirib ki, həmin yazıdan sonra onunla "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-dən əlaqə saxlayıblar və müəyyən sənədləri toplayaraq idarəyə gəlməsini tələb ediblər. Samran sənədləri toplayaraq idarəyə

gedib: "Danışarkən mənə "medalların vəsiqəsini götür" demişdilər. Heç bir imtahanın söz açılmamışdı. Sənədləri toplayıb, getdim. Amma heç vəsiqələrə baxan da olmadı, mənə 100 sual verdilər. Cəmi 33 sualı düz yazdım. Təbii ki, hazırlıqsız olmağım bunun əsas səbəbi idi. Onlara dedim ki, məktəbi 2018-də bitirmişəm, üstündən 5 il keçib. Həmçinin müharibə görmüşəm. Bütün bu olanlardan sonra 33 düz cavab yazmışamsa, bu, yaxşı nəticə sayılmalıdır. Ora imtahan ediləcəyimdən xəbərsiz, heç bir hazırlıq görmədən getmişdim. Lakin bildirdilər ki, sizin nəticəniz aşağıdır, biz sizi işə götürə bilmərik".

Vətən müharibəsində iştirak edən gənclərin məşğulluq məsələləri, peşə qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi ölkə rəhbərinin də diqqətindədir. Prezident İlham Əliyev 2022-ci il fevralın 18-də yeni təyin olunan

icra başçıları qəbul edərkən Vətən müharibəsi iştirakçılarının məşğulluğu məsələsinə toxunub. Dövlət başçısı bəyan edib ki, onların peşə qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi üçün müxtəlif tədbirlər görülməlidir: "Mənim tərəfimdən sahibkarlara tövsiyə

edilib ki, işə qəbulda, ilk növbədə, Vətən müharibəsində fərqlənmiş gənclərimizi nəzərə alsınlar. Əlbəttə ki, dövlət qurumları qarşısında bu vəzifəni mən qoymuşam. Siz də bu amili nəzərə almalısınız ki, öz canını fəda etməyə hazır olan gənclərimiz işlə təmin edilsin. Onların peşə qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi

üçün müxtəlif tədbirlər görülməlidir. Yeni, biz onları gələcək fəaliyyətə hazırlamalıyıq. Bir daha qeyd etmək istəyirəm ki, kadr məsələlərinin düzgün təşkilində əsas prinsiplər, bax, dediyim iş qabiliyyəti, vətənpərvərlik və dövlətçilik əsasları olmalıdır", - dövlət başçısı qeyd edib.

Maraqlıdır, Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi QSC Prezidentin tapşırığına belə əməl edir? Müharibəyə aparılarkən yararlı olan bir genc, ixtisasına uyğun olaraq fəhlə işi istəyəndə yarasız olur?

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin mətbuat xidmətinin rəhbəri Mehman Mehdiyev publika.az-ın sorğusuna cavab olaraq bildirilib ki, Prezident İlham Əliyevin dövlət qurumları qarşısında qoyduğu tapşırıqlara uyğun olaraq "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-də (ASCO) də Vətən müharibəsində şanlı tarix yazan Şəhidlərimizin ailə üzvlərinin, qazilərimizin işlə təminatı daim diqqətdə saxlayır: "İndiyədək bu kateqoriyadan olan 138 nəfər ASCO-da işlə təmin olunub. Onların hər biri mövcud vakansiyanın tələblərinə uyğun gəldikləri üçün işə götürülüb. Ümumiyyətlə, ASCO-da Vətən müharibəsi Şəhidlərinin ailə üzvlərinin və bu müharibədə iştirak etmiş qəhrəmanlarımızın müraciətlərinə baxılması üçün Komissiya fəaliyyət göstərir. Komissiyanın əsas məqsədi şəhid ailə

üzvləri və Vətən müharibəsi iştirakçılarının müraciətini araşdırmaq və müvafiq qaydada cavablandırmaq, problemlərinin həlli istiqamətində tədbirlər görmək, onların sosial rifahlarının yaxşılaşdırılmasını daha səmərəli təşkil etməkdən ibarətdir".

M.Mehdiyev qeyd edib ki, sözügedən Komissiya tərəfindən Məmmədov Samran Rəffaq oğlunun da işə qəbul üçün müraciətinə müvafiq qaydada baxılıb: "Onun üçün növbədən-kənar işə qəbul imtahanı təşkil edilib. Lakin təəssüflər olsun ki, onun imtahanda göstərdiyi nəticə müraciət etdiyi vakansiyanın tələblərinə uyğun olmayıb".

Vəssalam. Bəs Prezidentin tövsiyəsi necə olsun? Axı cənab Prezident göstəriş verib ki, müharibə iştirakçılarının peşə qabiliyyətinin təkmilləşdirilməsi üçün müxtəlif tədbirlər görülməlidir. ASCO bu yöndə Samrana hansı dəstəyi göstərib? Heç bir dəstək olmayıb, sadəcə "yararsızsan" deyib yola salıblar. Üstəlik, mətbuat xidmətinin rəhbəri publika.az-ı bu məsələni gündəmdə saxladığı üçün də ittiham edib: "O müharibə iştirakçısı sizin qohumunuzdur ki, bu məsələni gündəmdə saxlayırsınız?"

Bildiririk ki, Samran Məmmədov publika.az-ın heç bir əməkdaşının qohumu deyil. Amma həm də hamımızın qohumudur. Vətən uğrunda vuruşmuş hər bir şəxs hamımızın qohumu olmalıdır. Ümid edirik ki, nə vaxtsa bunu ASCO rəhbərliyi də anlayar. Ona da ümid edirik ki, Prezidentin tövsiyə və tapşırıqlarına başdöndü yəni yavaş yavaş qurumun rəhbər şəxslərinə də "gözün üstə qaşın var" deyən tapılar.

Vatənin şəhid oğlu Kənan Natiq oğlu Şahbazov

O, vuruşduğu yerlərdə ölümə meydan oxumaqla mənfur erməni diğalarının kabusuna çevrilir

44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində canından keçərək xalqımıza zəfər sevincini yaşadan minlərlə qəhrəmanlardan biri də Kənan Natiq oğlu Şahbazovdur. İgidliyi, mərdliyi dillərdə dastan olan Kənan Şahbazov 23 iyul 2002-ci ildə Masallı rayonu, Kəlbəhüseyn kəndində anada olub. 18 yaşında şəhidliyi ilə şanlı tarix yazan Masallı elinin qəhrəman övladı bütöv Azərbaycan xalqının and yerinə döndü.

Vətənə, doğma torpağına məhəbbət ruhunda boya-başa çatan Kənan orta məktəbi bitirib 2019-cu ildə Rusiya Federasiyasının Kazan şəhərində Açıq Federal Universitetinin hüquqşünaslıq fakültəsinə daxil olur. Tələbə bileti aları nümunəvi davranışı, savadı, əsl azərbaycanlıya məxsus milli-mənəvi dəyərləri yalnız ona hörmət gətirir. Eyni zamanda, yaxşı idmançı kimi də tanınır, sevilir. İştirak etdiyi çempionatlarda qazandığı qələbələrle yadda qalır. Amma Qarabağın işğalına qarşı barışmaz mövqeyi, hiddəti bir qayda olaraq Kənanı doğma Vətənə çəkir. Amalı da Vətən torpaqları naminə əlinə silah alıb döyüş meydanında düşmənlə üz-üzə gəlib onu əzmək olur. 2020-ci ildə təhsilini qiyabi davam etməklə, hətta hər an yolunda canını verməyə hazır olan, müqəddəsliyinə tapındığı Azərbaycana qayıdır. Və cəbhə bölgəsində həqiqi hərbi xidmətə başlayır.

Kənan əsgəri borcunu vicdanla, ləyaqətlə yerinə yetirir. Vətəni canından əziz tutmaqla onu göz-bəbəyi tərk qoruyur. 27 sentyabr İkinci Qarabağ müharibəsi başlandığı gündən yağdan qisas almaq üçün özünü odun-alovun içinə atır. Vuruşduğu yerlərdə ölümə meydan oxu-

maqla mənfur erməni diğalarının kabusuna çevrilir. Neçə-neçə ağır döyüşlərin qalibi olur igid Kənan. Hər dəfə düşməni tapdığına çıxan Vətən torpaqlarında qələbə bayrağımız dalğalananda diğaların ilan başını əzmək üçün qollarına yeni güc gəlir. Kəlbəcər rayonun Koroğlu dağı istiqamətində Kənan ölümə meydan oxumaqla misilsiz qəhrəmanlıq örnəyi göstərir. 2020-ci ilin 28 oktyabrı onun cavan ömrünə son qoyur. Ağır müharibə meydanında son nəfəsədek düşməne qarşı vuruşaraq qəhrəmancasına müqəddəs şəhidlik zirvəsinə ucalır. Qısa ömür yaşa-

sa da, yazdığı tarixlə əbədiyaşarlıq qazanır. Dövlət tərəfindən ölümündən sonra layiq görüldüyü 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni, "Vətən uğrunda", "Vətən müharibəsi iştirakçısı", Cəbrayılın, Kəlbəcərin azadlığı uğrunda medalları müqəddəs şəhid adına daha bir şərəf qatır.

Bəli, şəhid qanı axmayan torpaq Vətən olmaz. Məhz Kənan Şahbazov bu müqəddəs yolda öz canından keçdi. Onun adı həmişə Vətənlə bir çəkilsin.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyinin üzvü

Qəzaların artmasının səbəbləri...

Ekspertlər deyir ki, qəzaların və həlak olanların sayının bu qədər yüksək olmasının səbəbləri yalnız sürücülərin səhvi, onların səhlənkarlığı və təcrübəsizliyi deyil

Dövlət Statistika Komitəsi bu yaxınlarda 2023-cü ilin yanvar-iyun ayları üzrə avtomobil yollarında baş vermiş yol-nəqliyyat hadisələri haqqında məlumat yayıb. Statistikadan məlum olur ki, ilin ilk 6 ayında ölkədə yol-nəqliyyat hadisələrinin sayı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə nisbətən azalsa da, qəzada ölənlərin sayı 25 faizə yaxın artıb. Belə ki, 2022-ci ilin yanvar-iyun aylarında qəzalarda 387 nəfər həlak olub. Bu o deməkdir ki, bu ilin ilk 6 ayında hər gün ən azı 2 nəfər yol qəzalarının qurbanı olub.

Yaralananların sayı da az deyil. Belə ki, bu ilin 6 ayında qəzalarda 669 nəfər yaralanıb. Bu, ötən illə müqayisədə az olsa da, ümumilikdə böyük rəqəmdir. Buradan belə bir nəticə çıxır ki, qəzalarda hər gün 3-4 nəfər xəsarət alır. Ümumi qəzaların sayı isə ürəkəcan deyil. Statistika görə, Azərbaycanda hər gün 4-5 yol-nəqliyyat hadisəsi baş verir.

Ekspertlər deyir ki, qəzaların və həlak olanların sayının bu qədər yüksək olmasının səbəbləri yalnız sürücülərin səhvi, onların səhlənkarlığı və təcrübəsizliyi deyil. Qəzaların və bu qəzalarda yaralanan və həlak olanların sayının bu qədər çox olmasının səbəbləri nədir?

"Hürriyyət"in məlumatına görə, məsələ ilə bağlı modern.az-a danışan nəqliyyat eksperti Ərşad Hüseynov bildirib ki, qəzaların artmasında səbəblərdən biri sürücünün hazırlığı ilə bağlıdır. "Yol hərəkəti təhlükəsizliyinə dair dövlət proqramında qəzaların bütün səbəbləri göstərilir. O səbəblər içərisində bəli, sürücünün hazırlığı, sürücünün peşəkarlığı və onun artırılması məsələsi var. Sürücülük tərkibindən tutmuş sürücünün olmağa qədər bütün məsələlər göstərilir. Konkret göstərilir ki, sürücünün hazırlığı təkmilləşdirilməli və müasirləşdirilməlidir. Məsuliyyətli, təhlükəsiz davranış anlayışı da mövcuddur. Cəmiyyətdə məsuliyyətli davranış olmalıdır. Yol infrastrukturunu, işıqlandırma ilə bağlı problemlər var".

Ekspert vurğulayıb ki, bir sıra yollar qəza ocağıdır və belə yollar kifayət qədərdir: "Dövlət proqramında göstərilir ki, o qəza ocaqları ayrıca təhlil olunaraq, aradan çıxarılmalı, dəqiqləşdirilməlidir. Sözügedən yollarda vəziyyətin yaxşılaşdırılması istiqamətində işlər görülməlidir. dövlət proqramını təkrar oxuyub, onu nöqtəbə-nöqtə icra etmək lazımdır. Bundan sonra vəziyyət yaxşılaşar. Qəza şəraiti olan yollar hər yerdə var. Şəhər yollarında da, şəhər kənarı yollarda da belə vəziyyət mövcuddur. Bu ocaqların bəzilərində yol infrastrukturunu problemi müşahidə edilir. Bəzində isə aşırı sürət mümkündür. Eləsi var ki, işıqlandırma yoxdur, eləsi də var ki, təhlükəli kəsişmədir". Nəqliyyat eksperti Aslan Əsədov deyib ki, qəzaların artmasının birinci səbəbi səhlənkarlıqdır: "Sürücülərimizin adi nişanlamalardan xəbərləri yoxdur. Ötmə qaydalarını bilmirlər. Problemlər çoxdur. Sürücülük vəsiqəsinin ödənişlə alınması da bunun tərkib hissəsi ola bilər. Bu gün roldan istifadə edən hər kəs avtomobil istifadə edir. Yeni avtomobilin hər hansı nasaz hissəsindən xəbərləri yoxdur, yaxud nasaz avtomobili necə qorumaq lazımdır, bilmirlər. Ona görə də belə problemlər yaranır. Bu məsələ sırf sürücülük vəsiqəsi ilə də bağlı deyil. Burada hər şey birbaşa məsuliyyətlə bağlıdır. Qəzaların hansı şəraitdə baş verdiyinə baxsaq, bunu görmək mümkündür. Avtomobili sağdan ötmə, manevr qaydasını pozma, durmuş-dayanmış maneəyə çırpılma şəraitində qəzalar olur. Bunun sürücülük vəsiqəsi ilə çox böyük əlaqəsi yoxdur".

Ekspertin fikrincə, geniş maarifləndirmə işləri aparılmalıdır: "Kütləvi maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. Gündəlik təbliğat-təşviqat materiallarının yayılması lazımdır. Hər kəs hərəkət qaydalarını öyrənməli və bunlara əməl etməlidir. Adi qaydada maşınla getdiyin anda gözləmədiyin halda piyada qaçaraq yolu keçir. Günahkar burada kim ola bilər? Amma təbii ki, burada sürücünün məsuliyyətlə cəlb olunur. Düzdür, orada ara məsafənin saxlanması və sürət həddinin qorunması kimi məsələlər də var. Əslində, bu gün piyada olan sabah sürücü, sürücü olan piyadadır. Cərimə və digər faktorlarla məsələlərin öz həllini tapa biləcəyinə inanmıram".

Lənkəranlı qız Xaricdə Təhsil üzrə Dövlət Proqramının qalibi olub

Şəhla Abbaszadə. İndi bu gənc qızın adı Lənkəran-da böyük hörmət və qürurə çəkilir. Çünki oxuyub öyrənməyə olan sonsuz həvəsi onu Xaricdə Təhsil üzrə Dövlət Proqramının qalibi edibdir.

Şəhla Abbaszadə 2019-cu ildə Lənkəran şəhər 4 sayılı məktəbini əla qiymətlərlə başa vurub. Bakalavr təhsilini İngilis dili müəllimliyi ixtisası üzrə Azərbaycan Dillər Universitetində alıb. Bu təhsil ocağını da fərqlənmə diplomu ilə bitirib. İndi isə gənc qız magistr təhsilini Böyük Britaniyanın ən nüfuzlu universiteti

olan Qlazqo Universitetində inklüziv təhsil üzrə davam edəcək.

Onu da bildirik ki, Şəhla Abbaszadə eyni zamanda, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığının Şeffild Universitetinə, Bristol Universitetinə, eləcə London Universitetinə qəbul olunub. O, təhsilini davam etdirmək üçün Qlazqo Universitetini seçib.

Lənkəran camaatı Şəhla Abbaszadəyə parlaq gələcək və bu gələcəkdə doğma Azərbaycanın tərəqqisi naminə uğurlar arzulayır.

Zəfər ORUCOĞLU,
Azərbaycan Jurnalistlər
Birliyinin üzvü

100 illik tarixi ərzində Türkiyə Cümhuriyyəti 4 böyük lider yetişdirib - Mustafa Kamal Atatürk, Bülent Ecevit, Necmeddin Erbakan və Receb Tayyib Erdoğan... Təbii ki, başqa önəmli liderlər də olub, ancaq onlardan heç biri adı çəkilən bu 4 böyük liderin səviyyəsinə yüksəlməyib, geniş kütlə tərəfindən onlar qədər sevgi görməyib. Bu liderlər Türkiyə siyasi tarixinin ən önəmli anlarında ortaya çıxıb və tarixin onlar üzərinə qoyduğu müqəddəs missiyanı uğurla yekunlaşdırıblar. Məhz bu səbəbdəndir ki, siyasi baxışından asılı olmayaraq, geniş ictimaiyyət tərəfindən onların hər biri taxma adla əzizlənilib, sevilib, şəxsiyyətlərinə sayğı göstərilib - biri Ata, digəri Qaraoğlu, üçüncüsü Xoca, nəhayət, sonuncusu Rəis adlarıyla tarixin səhifələrinə qızıl hərflərlə həkk olunub.

Adı çəkilən bu 4 liderin içərisində ilki və öndə gələn heç şübhəsiz ki, cümhuriyyətin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkdür! Məhz onun liderlik vasfı - cəsarəti, bilik və savadı, strateji düşünmə bacarığı, siyasi-hərbi dühası sayəsində məhv edilmiş Osmanlı İmperatorluğunun xarabalıqları üzərində yep-yeni modern dövlət - Türkiyə Cümhuriyyəti bərqərar oldu...

Bu yazıda Atanın Türkiyənin sonrakı tələyində mühüm rol oynamış cəsarətli bir addımından bəhs edəcəm...

Türkiyə Cümhuriyyətinin siyasi həyatından bəhs edən "Dəli Ürək" adlı serialda maraqlı bir epizod var. Serial elə bir tarixi dövrdən bəhs edir ki, o vaxtlar böyük dövlətlərin istihbarat birimləri Türkiyədə at oynadırdı. Təsəvvür edə bilərsiniz, Milli İstihbarat Təşkilatı (MIT) kimi dövlətin bel sütunu olan strateji bir qurumun hətta təmizlik işlərinə baxan sıradan işçisi də öz əməkhaqqını MKL-nin tərtib etdiyi büdcə əsasında ABŞ dövlətindən alırdı və bu durum ötən əsrin 80-ci illərinin sonlarına qədər davam etdi.

Qayıdaq bəhs etdiyimiz seriala... Filmin qəhrəmanları Yusif Miroğlu və Bozo mövcud duruma qarşı çıxır, Türkiyədə istədiyini edən xarici istihbarat şəbəkəsi ilə mübarizə aparırdı. Küresəl Gücü təmsil edən istihbaratçı MIT müstəşarından bu iki şəxsin dərhal həbs edilərək, onlara təslim edilməsini tələb edir. O, müstəşarı və ümumilikdə Türkiyəni aşağılayaraq deyir: "Siz xəyal gücünü itirmiş millətsiniz! Xəyal qırmağı bacarmayan millət böyük millət ola bilməz! Siz bizdən asılısınız! Bu səbəbdən də biz nə istəyirikse, siz onu etməlisiniz! Sizin xəyal qurub, o xəyalını gerçəkləşdirən son lideriniz Mustafa Kamal Atatürk olub. Artıq belə lideriniz yoxdur! Siz sıradan bir toplumsunuz!"

Əslində, Mister Cek haqlıydı. II Dünya Savaşından sonra Stalin təhlükəsinə qarşı obyektiv və subyektiv səbəblər üzündən "Marşall planı"na "hə" demək məcburiyyəti ilə üzleşən Türkiyə yarım əsrlik Amerika əsarətini yaşadı. Arada Ecevit və Erbakan iqtidarlarının müəyyən təşəbbüsləri olsa da, Türkiyə ABŞ-in tam əsarətindən yalnız Rəis sayəsində son 10-12 ildə qurtula bildi...

Mətləbdən uzaqlaşmaq və qayıdaq Atatürklə bağlı mövzuya...

Ötən əsrin 30-cu illərinin başlanğıcında faşizm ideologiyası üzərində iqtidara gələn Hitler Almaniya süvətlə inkişaf edirdi. 1929-cu il Ümumdünya İqtisadi Böhranı bütün Avropanı çökdürsə də, faşist Almaniya sənaye inqilabı sayəsində getdikcə hərbi və iqtisadi gücünü artırır. Bu,

Atatürkün dühası və cəsarəti

"Antaliya və çevrəsi Yeni Roma İmperiyasına güzəştə gedilməlidir! Bu, imperator Benito Mussolininin tələbidir!"

Yeni bir supergücün ortaya çıxması demək idi. II Dünya Savaşı qaçınılmaz görünürdü. Çünki 15 il öncə başa çatmış I Dünya Savaşı nəticə baxımından Kayzer Almaniya üçün alçalıcı sülh şərtləri və torpaq itkisi ilə başa çatmışdı. Aqressiv xarakterə sahib, almanları ali irq hesab edən Hitler bununla qətiyyətlə barışmır və yeni bir savaş girməklə alman xalqının ali irqə mənsub məqamının bütün dünya tərəfindən tanınmasını və keçmiş nüfuzunun bərqərar edilməsini hər fürsətdə dilə gətirirdi. Yaxın 8-10 ildə böyük bir savaşın olacağını hər kəs gözləyirdi.

O dövr üçün modern silahlarla təchiz edilmiş ən professional və ən böyük hərbi güc sayılan faşist Almaniyaşının ən yaxın müttəfiqi Benito Mussolininin rəhbərlik etdiyi faşist İtaliyası idi.

Mussolini Almaniya kimi güclü müttəfiqinə arxalanaraq, sərhədlərini genişləndirib, işğal etdiyi yeni torpaqların hesabına iqtisadi qüdrətini də artırmaq istəyirdi. İtaliya bir müddət öncə Liviyayı işğal etmiş, Albaniyanın işğalı üçün də ciddi hazırlıqlara başlamışdı. Albaniyanın İtaliya tərəfindən işğalı Hitler Almaniyaşının da siyasi və hərbi maraq dairəsində idi. Çünki başlayacaq dünya savaşında Balkan yarımadasının işğalı üçün Albaniyadan plasdarm kimi istifadə olunacaqdı.

İtaliyanın başqa planları da vardı. Mussolini Aralıq dənizi və Orta Doğuda ciddi şəkildə möhkəmlənmək üçün Türkiyəyə qarşı qəbul olunması mümkün olmayan və ardı-arası kəsilməyən tələblər irəli sürürdü. Sinyor Benito açıq-aşkar deyirdi ki, faşist İtaliyası Roma İmperiyasının varisidir, bu səbəbdən Türkiyənin Aralıq dənizi sahilləri onlara güzəştə gedilməlidir.

1935-ci ilin payızında İtaliya ilə Türkiyə arasında siyasi-diplomatik münasibətlər olduqca gərgin xarakter almışdı. Şəxsən Mussolininin göstərişi ilə Türkiyənin Roma səfirliyi önündə tələblərin böyük bir aksiyası təşkil olunur. 24 oktyabr tarixdə təşkil olunan bu aksiyada 50 mindən çox gənc iştirak edir. Ön sıralarda Roma Legionlarını xatırlatmaq məqsədilə onların uniformalarına bənzər hərbi geyimlər geyinən gənc faşistlər

toplaşmışdı. Tələblərin əllərindəki pankartlarda "Antaliya əsil sahiblərinə qaytarılmalıdır!" "Anadolunun bütün Akdeniz hövzəsi Romadır!" yazılmışdı. Bu bir təhdid və müharibə elanı səbəbiydi. Tarixin 24 oktyabr olaraq seçilməsi də təsadüf deyildi. Belə ki, cümhuriyyət qurulduğu tarixdən etibarən hər il 29 oktyabr tarixdə Türkiyə Cümhuriyyətinin cümhur başkanı xarici ölkələrin Ankaradakı səfirliklərini bayram tədbirinə dəvət edir və onların şərəfinə ziyafət verirdi. Bu ənənə indinin özündə də davam edir.

Mussolini çox gözəl bilirdi ki, 5 gün sonra Ankarada belə bir ziyafət veriləcək, orada İtaliya səfiri də iştirak edəcək. Bu ərsəfdə Romadakı Türkiyə səfirliyi önündə aksiya təşkil edilməsi və Liviyadan sonra Həbəşistanın da faşist İtaliyası tərəfindən işğalı Türkiyəyə və şəxsən Atatürkə qarşı təzyiq metodu sayılmalıdır. Bu fəaliyyətləri ilə əlinin gücləndiyini hesab edən Mussolini ən ciddi həmləri 29 oktyabrda təşkil olunacaq ziyafətdə etmək istəyirdi. Bu səbəbdən də o, Ankaradakı səfirini xüsusi olaraq təlimatlandırmışdı.

Ziyafətin ən qızgın çağında İtaliya səfiri hər kəsin gözü önündə və hər kəsin eşidə biləcəyi şəkildə Mustafa Kamala sərt və imperativ formada Benito Mussolininin tələbini çatdırır: "Antaliya və çevrəsi təməlləri atılan Yeni Roma İmperiyasına güzəştə gedilməlidir! Bu, imperator Benito Mussolininin tələbidir!"

Ankara Palasda bir anda sükut hakim oldu. Hər kəsin diqqəti Atatürkə yönəlmişdi. Görsən, o nə cavab verəcək!? Bütün qonaqlar Atanın oturduğu masaya yaxınlaşır və üzü qap-qara qaralmış və mavi gözlərindən od yağan bu insanın özünü imperator zənn edən Mussolininin səfirinə nə cavab verəcəyini səbirsizliklə gözləyirdi. Ata bir anlıq sükutdan sonra Təvfiq Rüşdü Arası (Türkiyənin o vaxtkı xarici işlər naziri, İtaliyanı dilini mükəmməl səviyyədə bilirdi) yanına çağırır və deyir:

- İndi deyəcəklərimi ekselsanla-

Mustafa Kamal Atatürk:
"Korkaklar! Boş yere bana makosenlərimi geydirdilər..."

rına tərcümə edin, - və sonra özünü İtaliya səfirinə tutub deyir: - Dükə çatdırın ki...

Təvfiq bəy Atatürkə sözünün davamını deməyə imkan vermədən:

- Əfəndim, bu, müharibə səbəbidir, bunu tərcümə edə bilmərəm! - deyir.

Atatürk bir anlıq təbəssümdən sonra fransızca deyir:

- Sənin tərcümə etməyinə gerek yoxdur. Bildiyim qədər sən fransızca da bilir.

Sonra Ata öz fikrini fransız dilində səfirə çatdırır. Onun sözlərindən sonra İtaliyanın səfirindəki şərab bəbəkləri masanın üzərinə qoyub, hirsle Ankarada Palası tərk edir...

təcavüz planına qarşı idi, ancaq Mussolini onu eşitmirdi, Anadolunu "yeyə biləcəyi asan lokma" hesab edirdi. Bir şey də dəqiq idi ki, savaş baş verəcəyi təqdirdə Almaniya müttəfiqinin yanında yer almıyacaqdı, çünki Hitler daha böyük savaş üçün Türkiyəni və Atatürkü incik salmaq niyyətində deyildi, onu öz yanında görmək istəyirdi. Bu, Mussolinini o qədər də narahat etmirdi, Almaniyanın köməyi olmadan da rəqibi üstələyəcəyinə əmin idi. Ümumiyyətlə, o düşüncəyə ki, savaşa ehtiyac qalacaq. Belə hesab edirdi ki, türk dövləti qorxub geri çəkilsə, İtaliyanın irəli sürülən tələblərini qəbul edəcək. Lakin sinyor Mussolini-

nin nəzərə almadığı bir şey vardı - Atatürkün dühası və cəsarəti...

3 ay ərzində Rodos adasında bütün hazırlıqlarını tamamlayan İtaliya lideri Ankara səfirinə yeni göstəriş verir. Bu göstəriş əsasında səfir yenidən Atatürklə görüşmək üçün randevu tələb edir. Görüşdə Təvfiq Rüşdü Aras və Atatürkün mənəvi qızı Afet İnan xanım da iştirak edir. İtaliya səfiri 20 dəqiqə danışır, durmadan təhdidlər yağdırır... Atatürk isə heç nə demədən sakitcə onu dinləyir...

Səfir heç bir diplomatik çərçivəyə sığmayan, sayğıdan uzaq olan çıxışını bitirdikdən sonra Atatürk "bana on dakika müsaadət etməni rica ederim" deyib, otaqdan çıxır. Təxminən 10 dəqiqə sonra o, Lozan anlaşmasından sonra ilk dəfə geyindiği marşal formasında və ayaqlarında makosen çəkmələr otağa daxil olur, yerinə oturur, siqaret çıxarıb yandırır. Tüstünü sinəsinə çəkib, üfürdükdən sonra özünü səfirə tutub deyir:

- Buyurun efəndim, şimdi sizi dinliyorum! Demin nə söyləmişdiniz? Bir daha təkrar edermisiniz!!!

Afet İnan xanım xatirələrində yazır: "İtalyan Büyükelçisi, afallamış gözlərlə Ona baktıktan sonra şunları söyləyibdi: - Ekselsanlarına Duce-nin selamlarını və iyi dileklerini təqdim etmək için rahatsız etmişim..."

Elçi bu sözləri dedikdən sonra tələm-tələsik Atatürkün kabinetini tərk edir...

Təvfiq Rüşdü Aras qorxu içərisində Atatürkdən soruşur:

- Şimdi ne olacak, efendim!? Atatürk siqaretinin tüstüsünü sonuncu dəfə sinəsinə çəkib, üfürdükdən sonra xüsusi məmnunluqla bu cavabı verir:

- Hiç bir ciddi şey olu vermiyəcək. Ama İtalyanlar ordularını Rodosdan geri çəkəcəklər... Korkaklar! Boşu-boşuna bana makosenlərimi geydirdilər...

Üç ay hazırlıq görən, Rodosa böyük ordu toplayan faşist İtaliyasının bu ordunu geri çəkəməsi cəmi 3 gün çəkdi. Atatürk nazir Rüşdü Arasa həmin vaxt bu sözü də demişdi:

- Gün gələcək, İtalyanlar özləri bu gerək Mussolinini dar ağacından asacaqlar!

Həqiqətən də müharibənin sonlarına yaxın İsveçrəyə qaçmaq istəyən sinyor Benito İtaliya partizanları tərəfindən ələ keçirilib, dar ağacından asıldı...

Fəraməz Novruzoglu

“Ürək çatışmazlığına gətirib çıxaran amillər içərisində koronar damar patologiyası ön sırada qalmaqdadır”. Bunu Səhiyyə Nazirliyinin Elmi-Tədqiqat Kardiologiya İnstitutunun elmi katibi Təranə Cavadova deyib.

- Təranə xanım, ilk öncə bilmək istərdik ki, ürək çatışmazlığı nədir?

- Ürək çatışmazlığı ürəyin fəaliyyətinin pozulması və orqanizmin oksigen ehtiyacına olan tələbatını uyğun təmin edə bilməyən klinik vəziyyətdir. Ürək qanı bədənə hüceyrələrinə çatdırır, ürək çatışmazlığı halında isə hüceyrələr kifayət qədər qanla təmin edə bilmir. Ürək çatışmazlığı həm kəskin, həm də xroniki xəstəliklərin kompensasiya əlamətidir.

- Xəstəliyin gedişatı necə olur?

- Ürək çatışmazlığı iki cür gedişata malikdir: kəskin və xroniki. Kəskin ürək çatışmazlığı bir saatdan bir günə qədər inkişaf edir. Buna səbəb isə kəskin vəziyyətlər: ürək ritminin kəskin pozğunluğu, travma nəticəsində meydana çıxan ürək tamponadasi, ürək qapaqlarının vətər elementlərindən birinin qəflətən qırılması, infeksiyon miokardit, ağciyər emboliyası, kəskin miokard zədəsi. Kəskin gedişatda meydana çıxan bu patoloji funksional dəyişikliklərə orqanizm hazır olmadığına görə ürək çatışmazlığının kompensasiya mərhələsi olmadan dekompensasiya mərhələsi başlamış olur.

Xroniki ürək çatışmazlığı isə bir aydan bir neçə ilə qədər müddətdə inkişaf edərkən uzun sürür. Bu proses ləng və uzun sürdüyü üçün orqanizmin kompensator mexanizmləri ilə (ürək əzələsinin qalınlaşması, qan damarlarının daralması, qan həcmnin artması) xarakterizə olunur. Bu mərhələ kompensasiya olunan ürək çatışmazlığı adlanır. Orqanizmin rezerv qabiliyyəti tükəndikdən sonra dekompensasiya mərhələsi başlayır, ödem və dispnoe (təngnəfəslik) kimi şikayətlər yaranır. Təngnəfəslik əlaməti sakit vəziyyətdə və ya cüzi yükləmə zamanı özünü qabarıq şəkildə göstərməyə başlayır.

- Xəstəliyin yaranma səbəbləri hansılardır?

- Xroniki ürək çatışmazlığı intrakardiyal və ekstrakardiyal səbəblərdən əmələ gələ bilər. Intrakardiyal səbəblərə ürəyin işemik xəstəliyi, nəzarət olunmayan yüksək arterial təzyiq, ürək qapaqlarının zədələnmələri, anadangəlmə və qazanılmış ürək qüsurları, miokard

“Tütünün tərkibindəki kimyavi maddələr ürək çatışmazlığını pisləşdirir”

Təranə Cavadova: "Xəstənin çəkisi çox olduğu halda, arıqlamaq ürək çatışmazlığı riskini azaltmağa kömək edə bilər"

dit (ürək əzələsinin iltihabı - ürək əzələsinin zəiflədərək infeksiyalar, ürək əzələsinin xəstəlikləri (kardiomiopatiya), aritmiyalar (ürək ritminin pozulması), perikardit (yeni ürəyi xaricdən əhatə edən kisə) xəstəlikləri və s. aiddir. Ekstrakardiyal səbəblərə isə amiloidoz (zülal mübadiləsinin pozulması və zülalın müxtəlif toxumalarda yığılması), ağciyər xəstəlikləri (emfizema, sarkoidoz), endokrin patologiyalar (məs. qalxanvari vəzin fəaliyyətinin artması (hipertireoz)), ağır anemiya (qanazlığı), kardiorenal sindrom, sistem xəstəlikləri və s. aiddir.

- İnsanları daha çox narahat edən damar tutulması ilə bağlı ağırlaşmalardır. Bu zaman da ürək çatışmazlığı yaranırmı?

- Ürək çatışmazlığına gətirib çıxaran amillər içərisində koronar damar patologiyası ön sırada qalmaqdadır. Bunlardan ürəyin işemik xəstəliyi (həmçinin, ürəyin tac damar xəstəliyi - kəskin və xroniki koronar sindrom da adlanır) ürək çatışmazlığının ən çox yayılmış səbəbidir. Bu zaman ürək əzələsinə qan və oksigenlə təchiz edən tac damarlarının daralması nəticəsində qan axını azalır. Belə halda ürək əzələsi normal fəaliyyət göstərə bilmir. Ürək çatışmazlığı miokard infarktından (ürək tutması) sonra inkişaf edə bilər. Miokard infarktı zamanı zədələnmiş ürək toxumasını çapıq toxuması əvəz edir. Miokard infarktı səbəbindən zədələnmiş və çapıq toxuması ilə əvəzlənmiş ürək əzələsinin sahəsi nə qədər böyük olarsa, ürək fəaliyyəti də bir o qədər zəifləmiş olur.

- Ürək çatışmazlığının diaqnostikası asan olmayan növü varmı?

- Peripartum deyilən kardio-

miopatiya (hamiləlik dövründə və ya doğuşdan sonrakı dövrdə (adətən ilk ayda) ürəyin sol mədəcik nasos fraksiyasının azalması ilə irəliləyən bir ürək çatışmazlığı) xəstəliyi vardır ki, onun vaxtında aşkarlanmaması ciddi ürək çatışmazlığına gətirib çıxarır. Alternativ diaqnoz olmadığı halda, xüsusilə hamiləliyin son mərhələlərində və doğuşdan sonrakı ilk beş ayda ürək çatışmazlığı əlamətləri ilə müəciyyət edən hamilə qadınlarda nəzərə alınmalı olan diaqnozdur. Bu problemlili prosesdə diferensial diaqnoz apararaq digər patologiyaları istisna etmək lazımdır. Bu kontekstdə ciddi təngnəfəsliyi olan hamilə qadın/ana mütləq kardioloqa yönləndirilməli və müayinə olunmalıdır.

- Peripartum kardiomiopatiyasının yaranma səbəbləri hansılardır?

- Xəstəliyin dəqiq mexanizmi məlum olmasa da, onun etiologiyası ilə bağlı viral miokardit, qida çatışmazlığı, autoimmunitet, hemodinamik stressə patoloji reaksiya, damar disfunksiyaları, hormonal zədələnmələr və genetik meyli də daxil olmaqla müxtəlif fərziyyələr müəyyən edilmişdir.

- Əhəmiyyət verilməyən başqa hansı əlamətlər ürək çatışmazlığının inkişafına səbəb ola bilər?

- Bu gün spirtli içkilərdən xroniki şəkildə sui-istifadə edən insanlarda da belə hala təsadüf edilir ki, buna alkoqol kardiomiopatiyası deyilir. Alkoqolun səbəb olduğu kardiotoxiklik ürəyin yığılma funksiyasının itirilməsi və ürək mədəciklərinin genişlənməsi ilə xarakterizə olunan qeyri-ışemik dilatasiya olunmuş kardiomiopatiyaya - ürək çatışmazlığına gətirib çıxarır.

Qeyd edim ki, xəstəliyin diaqnozu erkən qoyulduğu təqdirdə, eyni zamanda spirtli içkilərin qəbulu dayandırılırsa ürək funksiyasının bərpası mümkündür. Pasiyentləri həkimə gətirən ən böyük səbəb ilk olaraq xroniki yorğunluqdur. Pasiyent əvvəl rahatlıqla gördüyü işin öhdəsindən gələ bilmir. Ayaqlarda ödemlər, gecələr yatdıqda boğularaq oyanmalar, adi fiziki hərəkətdə təngnəfəslik, yuxulama, qarında köp, qaz toplanma, bir az yemək yeyən kimi ürəkdöyünmənin artması müşahidə ediləcəkdir.

Yarana bilən simptomlar ürək çatışmazlığının növündən də asılıdır. Sol tərəfli ürək çatışmazlığı təngnəfəslik əmələ gətirə bilər.

Adətən, təngnəfəslik xəstə özünü həddindən artıq yoranda (məsələn, yüksəkliyə, ya da pilləkənlə qalxanda, sürətlə yeriyəndə) və ya çarpayıda uzananda daha da artır. Nəfəs çatışmazlığı öskürəklə müşayiət oluna bilər.

Sağ tərəfli ürək çatışmazlığının əsas simptomu isə topuqların və ayaqların şişkin olmasıdır.

- Ürək çatışmazlığının ağır dərəcəsi necə qiymətləndirilir?

- Ürək çatışmazlığının bir neçə dərəcəsi var. Birinci mərhələdə fiziki fəaliyyətə heç bir məhdudiyyət yoxdur. Adi gündəlik fiziki məşğulluq təngnəfəslik, ürəkdöyünmə kimi əlamətlərsiz ötürülür. İkinci mərhələdə isə gündəlik fəaliyyətlərdə yüngül fiziki məhdudiyyətə rast gəlinir. Sakit vəziyyətdə heç bir şikayət olmur. Adi gündəlik fiziki məşğulluq təngnəfəslik, ürəkdöyünmə kimi əlamətləri üzə çıxarmış olur. Üçüncü mərhələdə fiziki fəaliyyətdə ciddi məhdudiyyət, lakin sakit vəziyyətdə heç bir şikayət olmamağı özünü göstərir. Cüzi fiziki məşğulluq təngnəfəslik, ürəkdöyünmə kimi əlamətləri dərhal üzə çıxarmış olur. Dördüncü mərhələdə isə istər cüzi fiziki məşğulluq, istərsə də tam sakitlik zamanı təngnəfəslik, ürəkdöyünmə

kimi əlamətlər özünü göstərir.

- Ürək çatışmazlığının müalicəsi barədə məlumat verərdiniz...

- Xəstələrin müalicəyə ciddi yanaşması çox vacibdir. Xəstə hər zaman həkim nəzarəti altında olmalıdır. Dərman müalicəsi ilə yanaşı, ilk növbədə pəhrizə diqqət yetirilməlidir. Xəstənin çəkisi çox olduğu halda, arıqlamaq ürək çatışmazlığı riskini azaltmağa kömək edə bilər. Duz mayenin toplanmasına səbəb olduğundan, pəhrizdə duzun miqdarını minimuma endirmək lazımdır. İkinci məqam tütün-çəkmədən imtina. Çünki, tütünün tərkibində olan kimyəvi maddələr qan damarlarını daraldır. Bu da ürək çatışmazlığını daha da pisləşdirir. Üçüncü məqam idman və fiziki aktivlikdir. İdman və ya fiziki fəaliyyətin intensivliyi xəstənin vəziyyətindən asılı olaraq fərdi qaydada müalicə həkimi tərəfindən müəyyən edilir. Ən nəhayət, immunizasiyanı qeyd edə bilərik. Hər il qrip və pnevmoniya törədici olan pnevmokok bakteriyalarına qarşı peyvənd almanız tövsiyə edilir.